

Drumul spre **colaps:**

Vulnerabilitățile structurale și inevitabilitatea
crizei în economia Rusiei

Autor:

Cristina Melnic

Editor:

George Scutaru

Autor: Cristina Melnic, Expert relații internaționale, New Strategy Center

Editor: George Scutaru, CEO, New Strategy Center

© New Strategy Center

Copertă: generată cu AI

Cuvânt de mulțumire

Îi mulțumim lui Vlad Dima, cercetător junior, pentru contribuția sa la elaborarea acestui studiu și pentru sprijinul acordat în procesul de cercetare și documentare.

Despre New Strategy Center

New Strategy Center este un think tank românesc specializat în politică externă, de apărare și securitate. New Strategy Center își concentrează activitatea pe trei direcții principale: furnizarea de analize de specialitate pentru factori de decizie; desfășurarea unor dezbateri periodice, atât în regim Chatham House, cât și publice, pe teme de interes; extinderea activității externe prin încheierea de parteneriate cu instituții sau organizații similare din lume, în vederea elaborării de documente de politici și organizării de conferințe internaționale. Regiunea Mării Negre și zona Balcanilor sunt domenii de interes prioritar pentru New Strategy Center.

Disclaimer: Textul acesta conține opiniile și perspectiva personală ale autorului și nu reflectă neapărat punctul de vedere al New Strategy Center.

CUPRINS

DE LA REZILIENȚA APARENTĂ ÎN FAȚA SANȚIUNILOR LA ECONOMIA DE RĂZBOI	2
ILUZIA OPTICĂ A MACROECONOMIEI RUSEȘTI.....	3
PIB-UL CA INDICATOR ÎNȘELĂTOR	3
SINDROMUL MILITARIZAT: DRENAREA RESURSELOR DIN ECONOMIA CIVILĂ.....	5
EPUIZAREA REZERVEI ȘI CRIZA FINANȚELOR PUBLICE	7
EPUIZAREA FONDULUI NAȚIONAL DE BUNĂSTARE	7
BOMBA DOBÂNZILOR: POLITICA MONETARĂ RESTRICTIVĂ ȘI ASFIXIEREA INVESTIȚIILOR CIVILE	10
COSTURILE ASCUNSE ALE RĂZBOIULUI: RECRUTARE, COMPENSAȚII ȘI PRESIUNE BUGETARĂ	14
DEGRADAREA SISTEMICĂ A ECONOMIEI REALE	15
ASFIXIEREA TEHNOLOGICĂ ȘI UZURA INFRASTRUCTURII CRITICE (VLAD DIMA).....	15
CRIZA STRUCTURALĂ A FORȚEI DE MUNCĂ ȘI BLOCAJUL PRODUCTIVITĂȚII	18
SUFOCAREA CAPITALULUI PRIVAT ȘI DECLINUL IMM-URILOR.....	19
FISURI ÎN COMPLEXUL MILITAR-INDUSTRIAL	21
REGRESUL SECTORULUI AGROALIMENTAR	23
CRIZA EMERGENTĂ A SECTORULUI BANCAR.....	25
EPUIZAREA MODELULUI ENERGETIC RUS: EXPORTURI CONSTRÂNSE ȘI VENITURI INSUFICIENTE.....	27
SCENARIILE DE RUPTURĂ: MECANISMELE POSIBILE ALE UNEI CRIZE SISTEMICE.....	32
<i>Șocul energetic-fiscal.....</i>	<i>32</i>
<i>Criza bancară și blocarea creditării.....</i>	<i>32</i>
<i>Deteriorarea complexului militar-industrial.....</i>	<i>32</i>
<i>Ruptura în cascadă.....</i>	<i>33</i>
CONCLUZII.....	34

DRUMUL SPRE COLAPS: VULNERABILITĂȚILE STRUCTURALE ȘI INEVITABILITATEA CRIZEI ÎN ECONOMIA RUSIEI

DE LA REZILIENȚA APARENTĂ ÎN FAȚA SANCTIUNILOR LA ECONOMIA DE RĂZBOI

Primele etape ale regimului de sancțiuni occidentale au alimentat percepția că economia rusă dispune de o capacitate de adaptare mai mare decât se anticipa. Veniturile ridicate din exporturile energetice, controlul strict al fluxurilor de capital, redirectionarea unei părți a comerțului către Asia și intervenția amplă a statului au limitat șocul inițial. Această stabilizare nu a reprezentat însă o dovadă a imunității economice, ci rezultatul mobilizării unor resurse financiare, administrative și comerciale considerabile pentru atenuarea efectelor imediate ale sancțiunilor.

Impactul restricțiilor internaționale s-a manifestat progresiv. Reducerea accesului la piețele financiare, tehnologii, echipamente și servicii occidentale a majorat costurile de producție și de tranzacționare, a complicat logistica și a limitat investițiile. Pierderea pieței energetice europene, caracterizată prin infrastructură existentă, proximitate geografică și condiții comerciale favorabile, a obligat Rusia să accepte rute mai lungi, costuri logistice mai ridicate și discount-uri mai mari pe piețele asiatice. Conjuncturile favorabile ale prețurilor internaționale au oferit perioade de respiro, dar nu au eliminat aceste dezavantaje structurale.

Răspunsul Kremlinului a constatat în accelerarea tranziției către o economie de război. Cheltuielile publice, comenzile de stat, creditarea direcționată și utilizarea rezervelor Fondului Național de Bunăstare au susținut producția militară, ocuparea forței de muncă și dinamica PIB-ului. În același timp, concentrarea capitalului, personalului calificat și capacităților industriale în jurul complexului militar-industrial a creat o economie tot mai polarizată. Sectoarele civile au rămas expuse dobânzilor ridicate, presiunii fiscale, deficitului de forță de muncă și degradării accesului la tehnologie, în timp ce capacitatea statului de a finanța simultan războiul, investițiile și obligațiile sociale s-a diminuat.

Epuizarea treptată a rezervelor lichide, creșterea deficitului bugetar, contracția investițiilor și deteriorarea situației financiare a companiilor marchează trecerea de la adaptare la uzură. În acest studiu, noțiunea de „colaps economic” nu desemnează o prăbușire instantanee comparabilă cu destrămarea URSS, ci un proces prelungit de degradare sistemică: restrângerea bazei productive civile, acumularea riscurilor bancare, uzura infrastructurii, dependența tehnologică și reducerea capacității statului de a absorbi noi șocuri. Analiza urmărește astfel tranziția de la reziliența de suprafață la o vulnerabilitate structurală ireversibilă a economiei ruse.

PIB-UL CA INDICATOR ÎNȘELĂTOR

Evoluția PIB-ului Rusiei după 2022 poate crea impresia unei adaptări eficiente la sancțiuni și a unei reziliențe economice solide. Structura creșterii economice indică însă o economie susținută tot mai mult de cheltuielile publice și de mobilizarea resurselor în scopuri militare. În contextul transformării accelerate a Rusiei într-o economie de război, PIB-ul reflectă tot mai puțin bunăstarea populației și soliditatea economiei civile, devenind în principal un indicator al amplitudinii mobilizării resurselor de către stat.

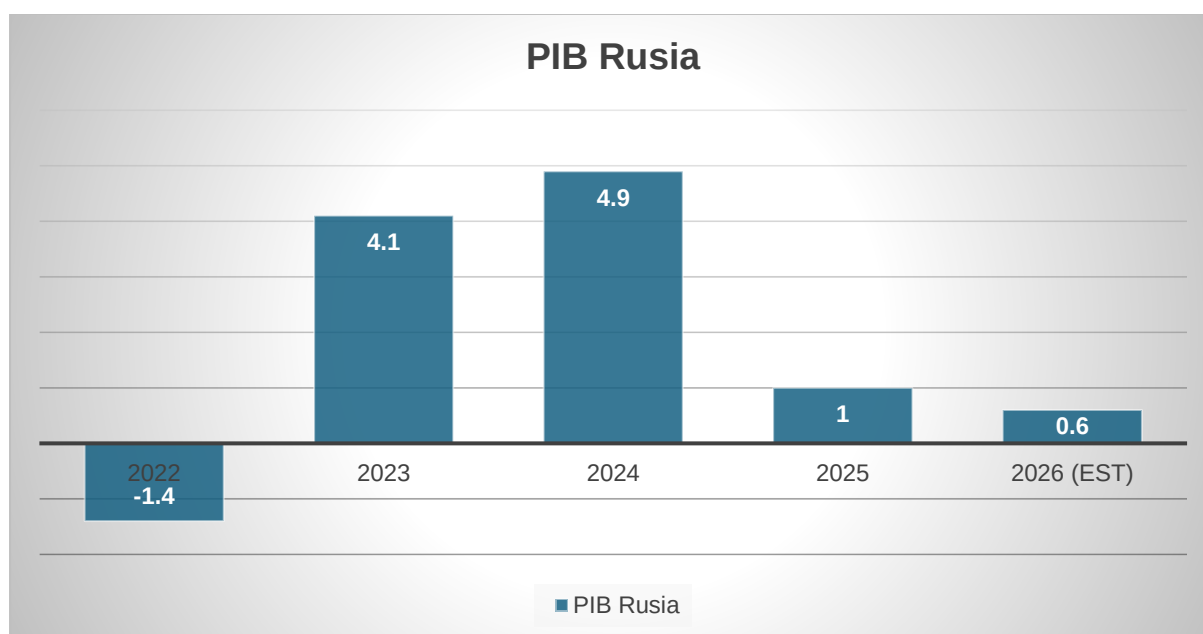

Figura 1: Graficul prezintă evoluția anuală a PIB-ului Federației Ruse prezentat de Rosstat în perioada 2022–2026, exprimată ca variație procentuală față de anul precedent. Valoarea pentru 2026 reprezintă o estimare.

Această distorsiune este alimentată de injecțiile masive de capital public în complexul militar-industrial, într-un model descris drept „keynesianism militar”¹. Finanțarea provine inclusiv din utilizarea rezervelor Fondului Național de Bunăstare și susține extinderea producției de armament, muniție și echipamente militare. Deși această activitate contribuie statistic la creșterea PIB, bunurile rezultate nu sporesc capacitatea productivă civilă și nu generează beneficii durabile pentru populație, fiind în mare parte consumate sau distruse în război.

Caracterul dezechilibrat al creșterii este evidențiat de concentrarea expansiunii industriale în ramurile conectate direct sau indirect la complexul militar-industrial, după cum arată datele din *Figura 2*.

¹ Termenul „keynesianism militar” se referă la creșterea cheltuielilor militare cu scopul de a îmbunătăți situația economică. Ștancl, Luboš & Hynková, Vendula. (2014). Origin and Development of the Thoughts on Military Keynesianism During 1936–2012. Academic and Applied Research in Military and Public Management Science. 13. 131-139. 10.32565/aarms.2014.1.12.

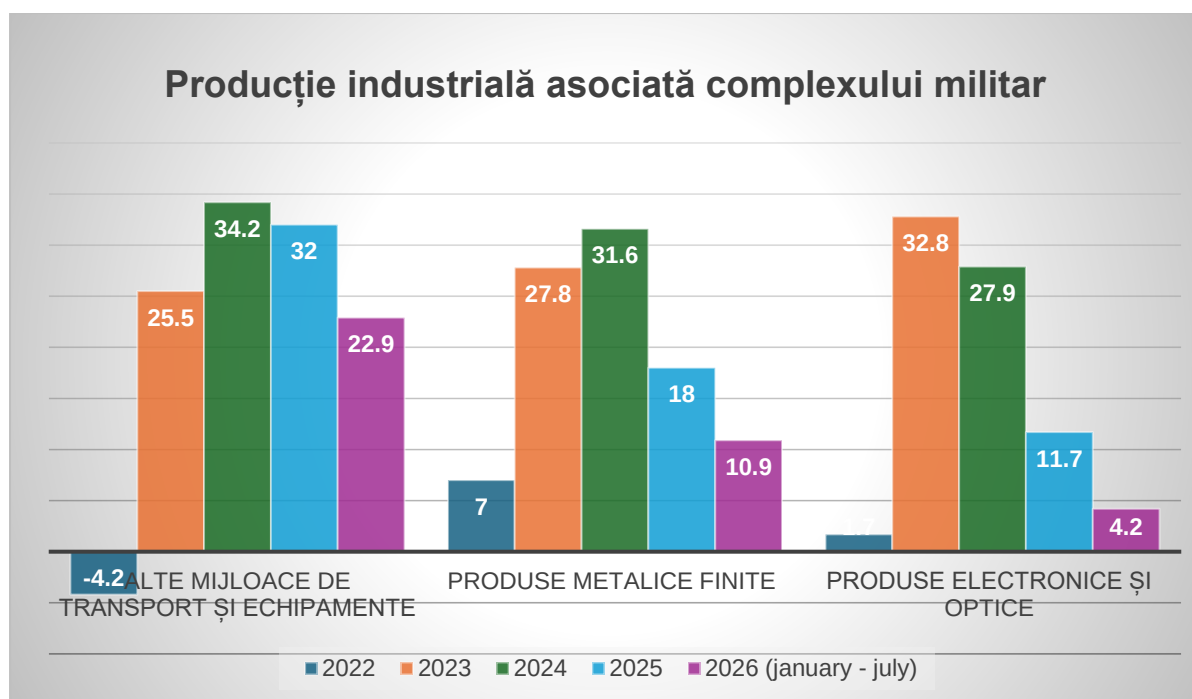

Figura 2: Graficul prezintă evoluția anuală a producției industriale în principalele ramuri asociate complexului militar-industrial rus în perioada 2022–2026, exprimată ca variație procentuală față de perioada corespunzătoare a anului precedent. Pentru 2026, datele se referă la perioada ianuarie–iulie.

În paralel, o parte importantă a creșterii din 2023 a provenit din acumularea preventivă de stocuri², pe fondul temerilor privind întreruperea lanțurilor de aprovizionare și accesul tot mai dificil la echipamente, componente și tehnologii occidentale.

Încetinirea puternică ulterioară indică apropierea acestui model de limitele sale. După creșterea modestă din 2025, prognozele pentru 2026 anticipează o cvasi-stagnare, iar evoluțiile din primele luni ale anului confirmă slăbirea impulsului economic (+0,2%)³. În aceste condiții, PIB-ul Rusiei măsoară tot mai mult ritmul consumării resurselor naționale pentru susținerea războiului și tot mai puțin premisele unei dezvoltări economice sustenabile.

² Olga Ageeva, „Producție pentru stocuri: de ce economia Rusiei a crescut în 2023 peste așteptări”, FORBES RUSSIA, 9 februarie 2024, <https://www.forbes.ru/finansy/505868-srabortali-na-sklad-pocemu-ekonomika-rossii-v-2023-godu-vyroslo-vyse-ozidanij>.

³ Anastasia Luțenko, „Putin a vorbit despre creșterea PIB-ului în primele cinci luni ale anului 2026”, RBC, 22 iulie 2026, <https://www.rbc.ru/rbcfreenews/6a609cc99a7947481c9c3eee>.

SINDROMUL MILITARIZAT: DRENAREA RESURSELOR DIN ECONOMIA CIVILĂ

Militarizarea accelerată a economiei ruse a produs o structură duală: complexul militar-industrial este susținut prin comenzi publice și finanțări fără precedent, în timp ce numeroase ramuri civile se confruntă cu stagnare, contracție și diminuarea accesului la resurse financiare și umane.

În prima jumătate a anului 2026, cheltuielile militare ale Rusiei au ajuns la aproximativ 10,7 trilioane de ruble ($\approx 123,6$ miliarde USD), în creștere cu 30% față de aceeași perioadă din 2025 și echivalente cu 4,7% din PIB-ul estimat pentru întregul an⁴. Ritmul cheltuielilor contrazice obiectivul inițial al autorităților de reducere a bugetului militar în 2026 și indică o nouă accelerare a costurilor războiului. Dacă acest ritm se menține până la sfârșitul anului, cheltuielile militare ar depăși 9% din PIB, ceea ce ar reprezenta un nou record pentru perioada post-sovietică.

Deși bugetul federal prevedea inițial 12,9 trilioane de ruble ($\approx 165,3$ miliarde USD) pentru apărare în 2026, estimările *Bloomberg* indică posibilitatea ca aceste cheltuieli să ajungă la aproape 18 trilioane de ruble ($\approx 230,7$ miliarde USD), ceea ce ar reprezenta aproximativ 41% din totalul cheltuielilor federale planificate, de circa 44 de trilioane de ruble ($\approx 552,7$ miliarde USD)⁵. Pornind de la această estimare, *The Moscow Times* apreciază că, împreună cu finanțarea structurilor de securitate internă, cheltuielile asociate aparatului militar și de forță ar putea ajunge la 21,8 trilioane de ruble ($\approx 279,4$ miliarde USD), respectiv aproape jumătate din totalul cheltuielilor federale planificate⁶.

Prioritizarea războiului determină comprimarea directă a cheltuielilor civile. Ministerul Finanțelor a propus înghețarea unor alocări de 2,9 trilioane de ruble ($\approx 37,2$ miliarde USD) în 2026, urmate de 5,4 trilioane de ruble ($\approx 69,2$ miliarde USD) în 2027 și 7,1 trilioane de ruble (≈ 91 de miliarde USD) în 2028⁷. În paralel, costurile sunt transferate către economie prin majorarea din 2025 a impozitului pe profit de la 20% la 25%⁸, creșterea cotei standard a TVA cu două puncte procentuale din 2026⁹ și restrângerea facilităților acordate întreprinderilor mici și mijlocii¹⁰.

⁴ Janis Kluge, "Russian Military Spending Soars, Upending the Kremlin's Budget Plans," STIFTUNG WISSENSCHAFT UND POLITIK (SWP), September 4, 2026, <https://www.swp-berlin.org/en/publication/russian-military-spending-soars-upending-the-kremlins-budget-plans>.

⁵ Bloomberg News, "Russia Piles Up Debt as Costs of War in Ukraine Outrun Budget", BLOOMBERG, 18 iunie 2026, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2026-06-18/russia-piles-up-debt-as-costs-of-war-in-ukraine-outrun-budget>.

⁶ „Кремль готовится на 40% увеличить расходы на войну, несмотря на «дыру» в бюджете” („The Kremlin Is Preparing to Increase War Spending by 40% Despite the Budget 'Hole'”), The Moscow Times, 18 iunie 2026, <https://ru.themoscowtimes.com/2026/06/18/kreml-gotovitsya-na40-velichit-rashodi-navoinu-nesmotrya-nadiru-vbyudzhete-a198498>.

⁷ Max Seddon și Anastasia Stognei, „Russia Overspends on Putin's War in Ukraine by \$28bn”, Financial Times, 29 mai 2026, <https://www.ft.com/content/93674b5c-06ea-4e49-a005-dc08e1091574>.

⁸ Ekaterina Kopilova, „В России вступила в силу прогрессия НДФЛ с пятью ставками” („Russia Introduced a Five-Tier Progressive Personal Income Tax Scale”), RBC, 1 ianuarie 2025, <https://www.rbc.ru/economics/01/01/2025/676c10ce9a79473ee564d535>.

⁹ „Путин подписал закон о повышении НДС до 22% с 2026 года” („Putin Signed a Law Raising VAT to 22% from 2026”), Vedomosti, 28 noiembrie 2025, <https://www.vedomosti.ru/economics/news/2025/11/28/1159169-putin-podpisal-nds>.

¹⁰ Maria Perevoščikova, „Эксперты указали на риск роста серых зарплат у малого бизнеса из-за страховых взносов” („Experts Warned of the Risk of Rising 'Grey' Wages among Small Businesses Due to Higher Insurance Contributions”), Forbes Russia, 17 noiembrie 2025, <https://www.forbes.ru/finansy/550079-eksperty-ukazali-na-risk-rosta-seryh-zarplat-u-malogo-biznesa-iz-za-strahovyh-vznosov>.

Dezechilibrul este vizibil și pe piața muncii. Potrivit estimărilor *Oxford Economics*, ocuparea forței de muncă în producția militară a crescut cu aproximativ 510.000 de persoane față de sfârșitul anului 2021, ajungând la circa 2,8 milioane de angajați în 2026¹¹. Complexul militar-industrial atrage personal prin salarii cu 30–60% mai ridicate decât în numeroase ramuri civile și prin acordarea, pentru anumite categorii de angajați, a protecției împotriva mobilizării¹². Această redistribuire a forței de muncă accentuează dezechilibrele din economia civilă, în condițiile în care Institutul de Economie al Academiei Ruse de Științe estima deficitul de personal la aproximativ 4,8 milioane de lucrători la nivel național în 2023¹³, iar Ministerul Industriei și Comerțului al Federației Ruse evalua, în 2025, necesarul suplimentar de forță de muncă din industria prelucrătoare la circa 1,9 milioane de persoane¹⁴.

Expansiunea ramurilor asociate producției militare a contrastat cu evoluția unor sectoare importante ale economiei civile. În 2024, producția de autoturisme se situa la aproximativ 756.000 de unități, cu circa 44% sub nivelul de 1,36 milioane de unități înregistrat în 2021¹⁵. În același interval, producția de aparate electrocasnice s-a redus cu aproximativ 30%, iar producția de metale de bază cu circa 10% față de nivelul anterior războiului din 2021¹⁶. Economia militară susține temporar activitatea industrială, dar erodează investițiile, productivitatea și baza de producție a sectorului civil.

¹¹ Bloomberg News, „Russia’s War Economy Is Fueling Pay Gains Companies Can’t Afford”, Bloomberg, 6 august 2026, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2026-08-06/russia-s-war-economy-is-fueling-pay-gains-companies-can-t-afford>.

¹² „За бронь и высокие зарплаты: как в РФ ищут кадры для военпрома” („For Exemption from Mobilization and High Salaries: How Russia Recruits Workers for Its Defense Industry”), DW, 17 octombrie 2024, <https://www.dw.com/ru/za-bron-i-vysokie-zarplaty-kak-v-rf-isut-kadry-dla-voenproma/a-70598043>.

¹³ Maria Stroiteleva, „Как же без рук: дефицит работников в 2023 году составил 4,8 млн” („How Can We Manage Without Workers? Russia’s Labor Shortage Reached 4.8 Million in 2023”), Izvestia, 24 decembrie 2023, <https://iz.ru/1624816/mariia-stroiteleva/kak-zhe-bez-ruk-defitsit-rabotnikov-v-2023-godu-sostavil-48-mln>.

¹⁴ Tatiana Ribakova, „2025-й кадр. Военной экономике России остро не хватает рабочих рук” („The Workforce of 2025: Russia’s War Economy Is Facing an Acute Labor Shortage”), The Insider, 13 mai 2025, <https://theins.ru/ekonomika/280964>.

¹⁵ „Russian Growth Overall Slows, in Some Branches and Regions Output Has Declined”, BOFIT Weekly Review 23/2025, Bank of Finland Institute for Emerging Economies, 6 iunie 2025, https://www.bofit.fi/en/monitoring/weekly/2025/vw202523_1/.

¹⁶ „Small and Toxic: Why Russians’ Income Growth Is Not Translating into Wealth, and Why the Russian Automotive Industry Will Not Recover”, RE:RUSSIA, 3 februarie 2026, <https://re-russia.net/en/analytics/0385/>.

EPUIZAREA FONDULUI NAȚIONAL DE BUNĂSTARE

Creat pentru a proteja economia rusă de volatilitatea veniturilor din hidrocarburi, Fondul Național de Bunăstare (FNB) a fost transformat după 2022 dintr-o rezervă strategică într-un mecanism de finanțare a deficitelor bugetare și a economiei de război. La sfârșitul anului 2021, valoarea totală a fondului reprezenta aproximativ 10% din PIB¹⁷, iar la începutul anului 2022 componenta sa lichidă însuma 8,8 trilioane de ruble (≈ 114 miliarde USD), respectiv 62% din totalul activelor.

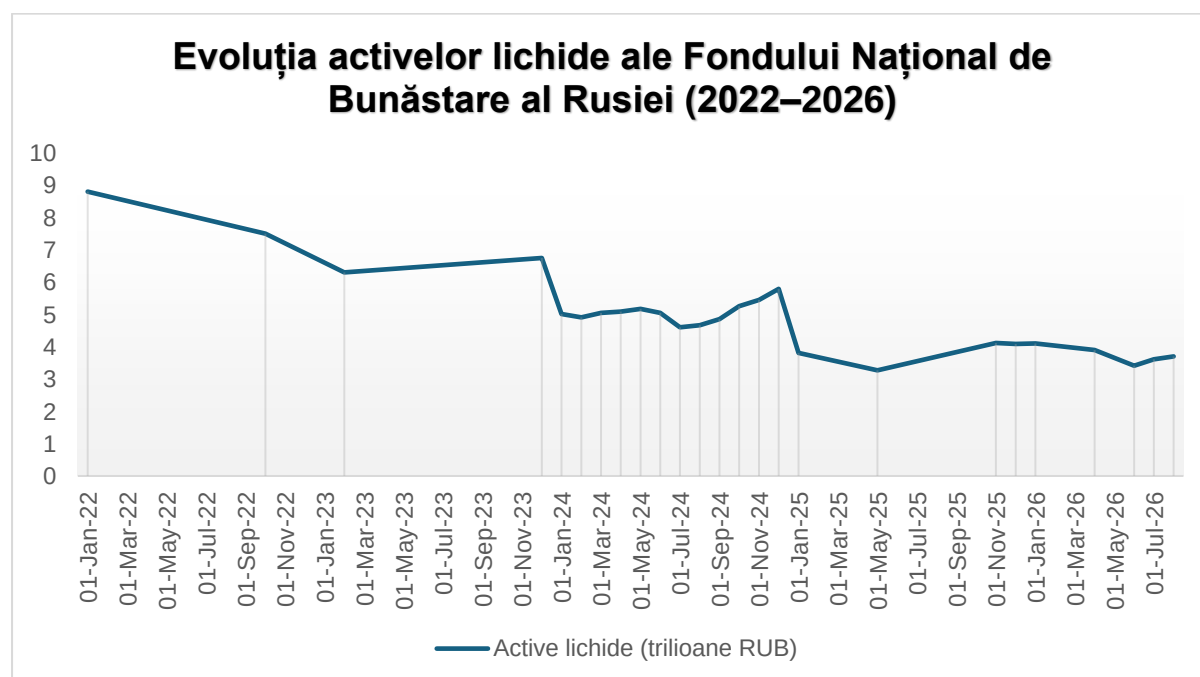

Figura 3. Graficul prezintă evoluția activelor lichide ale Fondului Național de Bunăstare al Federației Ruse în perioada ianuarie 2022–iulie 2026, exprimată în trilioane de ruble. Valorile reflectă nivelul activelor lichide disponibil la datele de referință indicate.

¹⁷ Laura Solanko, „Rough Times for the Russian Economy”, BANK OF FINLAND BULLETIN, 22 ianuarie 2026, <https://www.bofbulletin.fi/blogs/2026/rough-times-for-the-russian-economy/>.

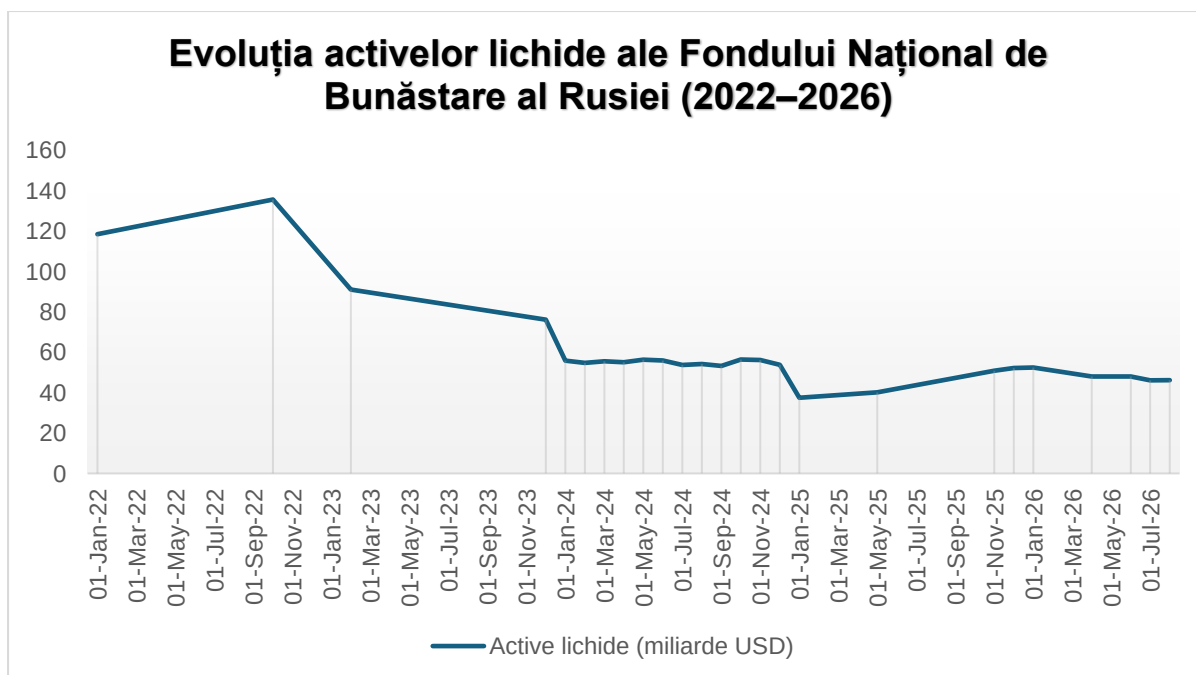

Figura 4: Graficul prezintă evoluția activelor lichide ale Fondului Național de Bunăstare al Federației Ruse în perioada ianuarie 2022–iulie 2026, exprimate în miliarde de dolari SUA. Valorile reflectă echivalentul în USD al activelor lichide la datele de referință indicate.

Utilizarea intensivă a rezervelor pentru acoperirea deficitelor din 2024 și 2025 a redus semnificativ capacitatea financiară a FNB. Până în primăvara anului 2026, activele lichide coborâseră la aproximativ 3,9 trilioane de ruble (≈ 48 de miliarde USD), reprezentând numai 29% din valoarea fondului. În același timp, deficitul bugetului federal a depășit 6 trilioane de ruble ($\approx 75,4$ miliarde USD) în primele șapte luni ale anului 2026, intensificând presiunea asupra rezervelor disponibile.

Sancțiunile occidentale și înghețarea unei părți semnificative a rezervelor externe ale Rusiei au accelerat restructurarea activelor lichide ale FNB, care au ajuns să fie concentrate în yuani și aur. Deținerile de aur nealocate ale FNB s-au redus de la aproximativ 554,9 tone la 1 ianuarie 2023¹⁸ la circa 141,2 tone la 1 august 2026¹⁹, ceea ce reprezintă o diminuare de aproape 75%.

¹⁸ „ФНБ в декабре сократился почти на 1 трлн руб. — до 10,4 трлн руб.” („Russia’s National Wealth Fund Fell by Almost 1 Trillion Rubles in December, to 10.4 Trillion Rubles”), Interfax, 18 ianuarie 2023, <https://www.interfax.ru/881283>.

¹⁹ „ФНБ в июле сократился на 383,3 млрд рублей, до 12,72 трлн рублей” („Russia’s National Wealth Fund Fell by 383.3 Billion Rubles in July, to 12.72 Trillion Rubles”), Interfax, 10 august 2026, <https://www.interfax.ru/business/1108507>.

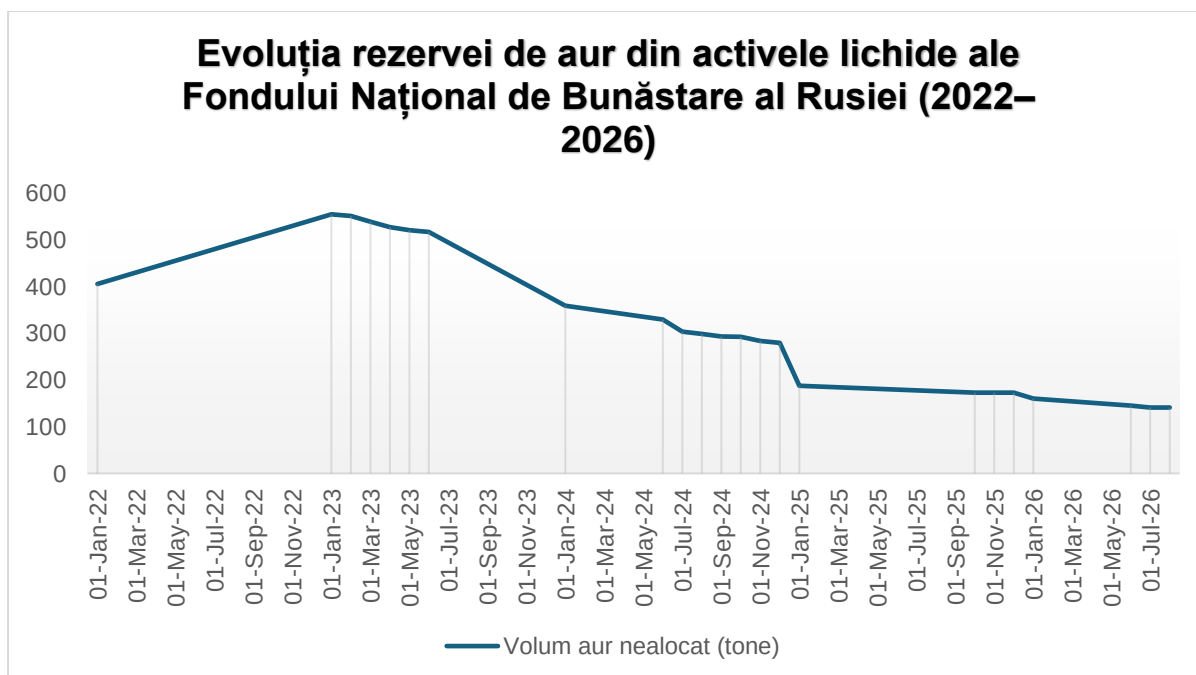

Figura 5: Graficul prezintă evoluția volumului de aur nealocat inclus în activele lichide ale Fondului Național de Bunăstare al Federației Ruse în perioada ianuarie 2022–august 2026, exprimat în tone.

Separat, Banca Rusiei și-a redus propriile rezerve internaționale de aur cu aproximativ 49,8 tone în primele șapte luni ale anului 2026, până la circa 2.277 tone la 1 august, cel mai redus nivel din ianuarie 2020²⁰. Vânzările sunt realizate predominant pe piața internă și reflectă, în mare parte, operațiunile prin care Banca Rusiei contrabalansează tranzacțiile Ministerului Finanțelor cu activele lichide ale FNB, inclusiv cele efectuate în cadrul regulii bugetare.

Fondul nu este epuizat contabil, însă capacitatea sa de a absorbi noi șocuri bugetare a fost substanțial diminuată. Menținerea cheltuielilor militare împinge astfel statul către majorări de taxe, împrumuturi interne și valorificarea continuă a activelor de rezervă.

²⁰ Bloomberg News, „Russian Sales Bring Gold Reserves to Their Lowest Since 2020”, BLOOMBERG, 20 august 2026, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2026-08-20/russian-sales-bring-gold-reserves-to-their-lowest-since-2020>.

BOMBA DOBÂNZILOR: POLITICA MONETARĂ RESTRICTIVĂ ȘI ASFIXIEREA INVESTIȚIILOR CIVILE

Contradicția dintre politica fiscală expansionistă, alimentată de cheltuielile militare, și politica monetară restrictivă a Băncii Rusiei reflectă accentuarea dezechilibrelor macroeconomice. În timp ce inflația oficială se situează în jurul valorii de 5–6%²¹, așteptările inflaționiste ale populației au ajuns la aproximativ 15%²², iar analiștii economici semnalează existența unor motive substanțiale pentru a pune sub semnul întrebării măsura în care statisticile oficiale reflectă integral presiunile asupra prețurilor²³. Pentru a limita supraîncălzirea economiei și deprecierea rublei, Banca Centrală a majorat anterior rata-cheie până la 21%, după cum se poate observa în Figura de mai jos.

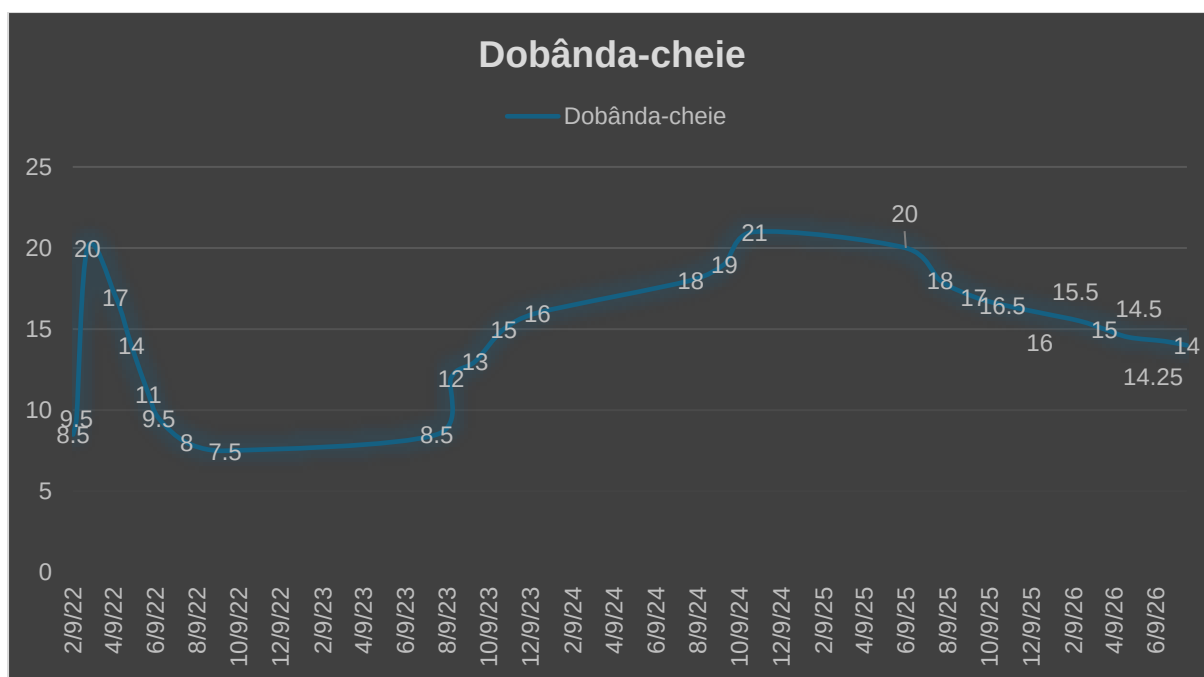

Figura 6: Graficul prezintă evoluția dobânzii-cheie a Băncii Rusiei în perioada februarie 2022–iulie 2026, exprimată în procente

Începând din iunie 2025, instituția a inițiat o relaxare graduală, reducând rata la 14% în iulie 2026²⁴. Ritmul lent al reducerilor reflectă însă marja restrânsă de manevră, în condițiile deficitului bugetar în creștere, ale majorării salariilor peste productivitate și ale presiunilor generate de criza combustibilului. Atacurile ucrainene asupra rafinăriilor au amplificat riscul ca scumpirea

²¹ „Инфляция в России на 3 августа составила 6,11% в годовом выражении” („Inflation in Russia Stood at 6.11% Year-on-Year as of August 3”), FINAM.RU, 5 august 2026, <https://www.finam.ru/publications/item/inflyatsiya-v-rossii-na-3-avgusta-sostavila-611-v-godovom-vyrazhenii-20260805-1920/>.

²² Anastasia Baškatoва, „Наблюдаемая населением инфляция превысила 15%” („Inflation Perceived by the Population Exceeded 15%”), Nezavisimaya Gazeta, 20 mai 2026, https://www.ng.ru/economics/2026-05-20/4_9499_inflation.html.

²³ Dmitri Nekrasov, „Цена общественного наблюдения, или Что мы понимаем о дороговизне” („The Price of Public Perception, or What We Understand About High Prices”), The Moscow Times, 12 ianuarie 2026, <https://ru.themoscowtimes.com/2026/01/12/tsena-obschestvennogo-nablyudeniya-ili-chto-mi-ponimaem-o-dorogovizne-a184300>.

²⁴ Kommersant, „В ЦБ оценили вероятность дальнейшего снижения ключевой ставки” („The Bank of Russia Assessed the Likelihood of Further Key Rate Cuts”), 5 august 2026, <https://www.kommersant.ru/doc/8863262>.

carburanților să se transmită către prețurile bunurilor și serviciilor²⁵. Presiunile exercitate de mediul de afaceri și de oficiali, inclusiv de Vladimir Putin²⁶, Gherman Gref, președinte al Sberbank²⁷, Aleksandr Șohin, președinte al Uniunii Ruse a Industriașilor și Antreprenorilor (RSPP)²⁸ și Igor Secin, director executiv al Rosneft²⁹, au intensificat tensiunile privind ritmul relaxării monetare.

Dobânzile ridicate, sancțiunile și concentrarea resurselor financiare în jurul statului au restrâns accesul sectorului civil la capital. În primul trimestru din 2026, profiturile nete ale companiilor s-au redus cu 26,5%³⁰, iar investițiile în capital fix au scăzut cu 14,3% în termeni anuali³¹. Impactul diminuării profiturilor companiilor asupra investițiilor este cu atât mai relevant cu cât economia rusă depinde într-o măsură ridicată de autofinanțare. Potrivit datelor Rosstat și Băncii Rusiei, în prima jumătate a anului 2025, 61% din investițiile în capital fix au fost finanțate din resursele proprii ale întreprinderilor, în timp ce creditele bancare au reprezentat numai 14,3% din total³².

²⁵ Polina Tudacikova, „ЦБ оценил вклад роста цен на топливо в инфляцию в начале лета” („The Central Bank Assessed the Contribution of Rising Fuel Prices to Inflation at the Beginning of Summer”), ЭКСПЕРТ, 5 august 2026, <https://expert.ru/news/tsb-otsenil-vklad-rosta-tsen-na-toplivo-v-inflyatsiyu-v-nachale-leta>.

²⁶ RBC, „Путин назвал естественным процессом снижение ключевой ставки” („Putin Called the Reduction of the Key Interest Rate a Natural Process”), 14 iulie 2026, <https://www.rbc.ru/finances/14/07/2026/6a56179a9a79470c56912450>.

²⁷ Kommersant, „Греф заявил о «переохлаждении экономики» России из-за высокой ставки ЦБ” („Gref Said Russia’s Economy Was ‘Overcooled’ Due to the Central Bank’s High Interest Rate”), 30 iunie 2026, <https://www.kommersant.ru/doc/8780135>.

²⁸ Vitalii Gaidaev, „Бизнес ждет перемен” („Business Awaits Change”), KOMMERSANT, 30 iulie 2026, <https://www.kommersant.ru/doc/8845538>.

²⁹ Maria Koceva, „Сечин призвал принять разумные решения по ставке ЦБ и курсу рубля” („Sechin Called for Reasonable Decisions on the Central Bank’s Key Rate and the Ruble Exchange Rate”), BANKI.RU, 6 iunie 2026, <https://www.banki.ru/news/lenta/?id=11024813>.

³⁰ RBC, Иля Бекетов, „Прибыль бизнеса упала на 26%: какие активы работают в кризис” („Business Profits Fell by 26%: Which Assets Perform in a Crisis”), 23 iulie 2026, <https://companies.rbc.ru/news/7gBvdZu0OX/pribyl-biznesa-upala-na-26-kakie-aktivyi-rabotayut-v-krizis/>.

³¹ Vedomosti, „Инвестиции в основной капитал в России снизились на 14,3% в I квартале” („Fixed Capital Investment in Russia Fell by 14.3% in the First Quarter”), 3 iunie 2026, <https://www.vedomosti.ru/economics/news/2026/06/03/1202760-investitsii-v-osnovnoi-kapital>.

³² Bank of Russia, *Regional Economy: Comments by the Bank of Russia’s Main Branches*, No. 38, September 2025, pp. 32, 36–37 în <https://www.cbr.ru/Collection/Collection/File/57217/0925.pdf>.

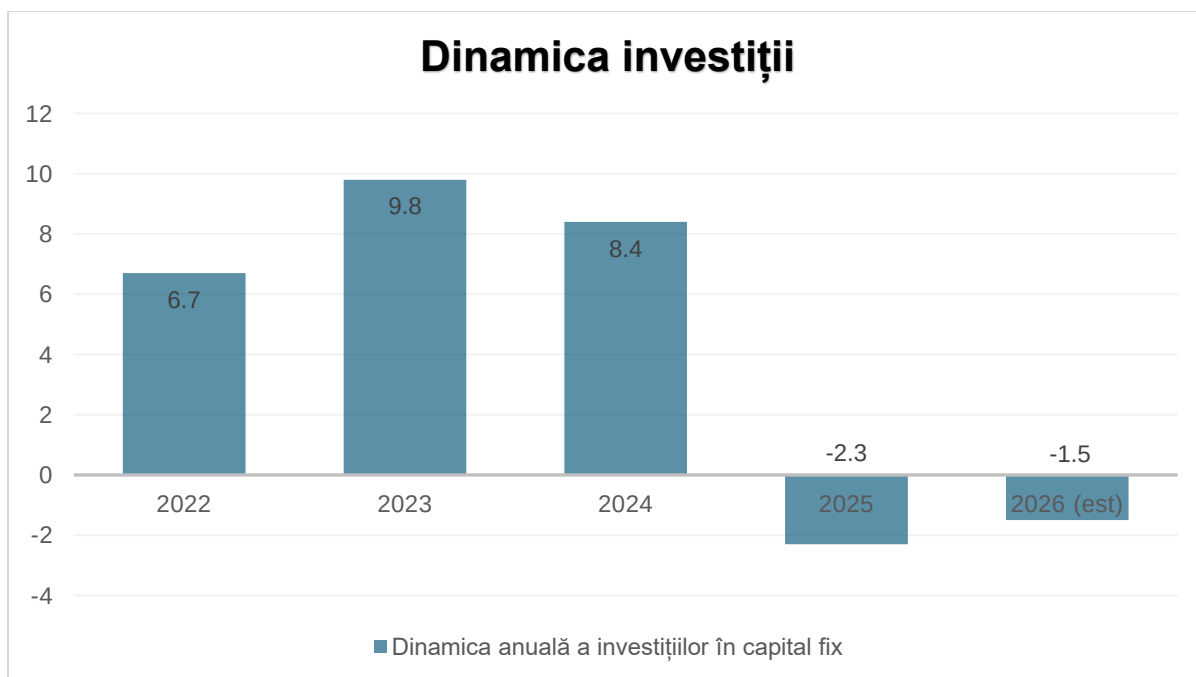

Figura 7: Graficul prezintă dinamica anuală a investițiilor în capital fix în Federația Rusă în perioada 2022–2026, exprimată ca variație procentuală față de anul precedent. Valoarea pentru 2026 reprezintă o estimare. *Surse:* Rosstat și Ministerul Dezvoltării Economice al Federației Ruse.

Contractia investițiilor nu pare să reprezinte doar o ajustare conjuncturală. După o scădere de 2,3% în 2025, Ministerul Dezvoltării Economice estimează pentru 2026 o nouă reducere, de aproximativ 1,5%, ceea ce marchează inversarea ciclului de expansiune investițională din perioada 2021–2024, evidențiat și în Figura de mai sus. Potrivit vicepremierului Aleksandr Novak, cele mai mari cinci companii de stat concentrează peste 15% din investițiile totale realizate în economia rusă, iar diminuarea programelor de capital ale unor grupuri precum Gazprom, Căile Ferate Ruse și Rosatom contribuie la slăbirea dinamicii agregate³³.

În același timp, perspectivele sectorului privat rămân slabe. Sondajul Băncii Rusiei din august 2026 indică pentru T3 un sold ușor negativ al anticipațiilor privind activitatea investițională, de –0,4 puncte, ceea ce înseamnă că întreprinderile care anticipează o reducere a investițiilor le depășesc marginal pe cele care prevăd o creștere³⁴. Mai mult, problema nu privește numai volumul capitalului investit, ci și eficiența acestuia: președinta Băncii Rusiei, Elvira Nabiullina, a remarcat că, deși investițiile au crescut cu aproximativ o treime în ultimii trei ani, această expansiune nu s-a reflectat într-o creștere corespunzătoare a productivității muncii³⁵.

Deteriorarea perspectivelor investiționale se înscrie într-un context macroeconomic mai amplu de stagnare. În iulie 2026, Banca Rusiei și-a redus prognoza de creștere a PIB pentru întregul

³³ „Путину рассказали, что в России начался новый инвестиционный цикл” („Putin Was Told That a New Investment Cycle Has Begun in Russia”), The Moscow Times, 20 august 2026, <https://ru.themoscowtimes.com/2026/08/20/putinu-rasskazali-cto-v-rossii-nachalsya-novii-investitsionnyi-tsikl-a203913>.

³⁴ Bank of Russia, *Monitoring of Businesses*, No. 7 (51), July 2026, p. 14, <https://www.cbr.ru/Collection/Collection/File/62133/0726.pdf>

³⁵ „Глава ЦБ отметила рост доли компаний с госучастием в кредитных портфелях до 35%” („Central Bank Governor Noted That the Share of State-Owned Companies in Loan Portfolios Rose to 35%”), Interfax, 1 iulie 2026, <https://www.interfax.ru/business/1099523>.

an de la 0,5–1,5% la 0–1% și a majorat estimarea inflației la sfârșitul anului la 6–7%³⁶. Menținerea unor dobânzi ridicate limitează investițiile și activitatea din sectoarele civile, însă eficiența politicii monetare restrictive este diminuată de caracterul expansionist al politicii fiscale asociate economiei de război, care continuă să alimenteze presiunile asupra cererii și prețurilor.

³⁶ Kommersant, „ЦБ рассчитывает на восстановление производственных мощностей в РФ до конца года” („The Central Bank Expects Russia’s Production Capacity to Recover by the End of the Year”), 24 iulie 2026, <https://www.kommersant.ru/doc/8844082>.

COSTURILE ASCUNSE ALE RĂZBOIULUI: RECRUTARE, COMPENSAȚII ȘI PRESIUNE BUGETARĂ

Sistemul de stimulente financiare destinat recrutării și compensării militarilor a devenit o componentă tot mai costisitoare a economiei de război. În 2026, solda minimă a unui militar participant la război este de 220.000 de ruble pe lună (≈ 2.765 USD), iar pentru funcțiile de comandă poate ajunge la 350.000 de ruble (≈ 4.400 USD). La încheierea unui contract se acordă o plată federală unică de 195.000 de ruble (≈ 2.450 USD) sau 400.000 de ruble (≈ 5.025 USD), în funcție de condițiile serviciului, la care se adaugă stimulente regionale ce pot ajunge la 4 milioane de ruble (≈ 50.250 USD).

Presiunea bugetară nu se limitează însă la recrutare. Pentru fiecare militar decedat, familia primește o indemnizație unică de 5 milioane de ruble (≈ 62.800 USD), o plată de asigurare de peste 3,68 milioane de ruble (≈ 46.200 USD), precum și pensii și compensații lunare. În cazul unei răniri grave, plata unică este de 3 milioane de ruble (≈ 37.700 USD), iar dacă aceasta conduce la invaliditate, suma totală poate ajunge la 4 milioane de ruble (≈ 50.250 USD). În plus, sunt acordate compensații lunare în funcție de gradul de invaliditate și beneficii permanente asociate statutului de veteran³⁷.

Dimensiunea presiunii bugetare este ilustrată și de creșterea cheltuielilor pentru personalul Ministerului Apărării. În bugetul aprobat pentru 2026, alocările deschise pentru remunerarea personalului ajung la aproximativ 1,84 trilioane de ruble ($\approx 23,11$ miliarde USD), de circa 2,5 ori peste nivelurile anterioare mobilizării din 2022³⁸. Aceste cheltuieli includ atât militarii mobilizați, cât și personalul contractual recrutat pentru războiul din Ucraina, evidențiind creșterea structurală a costurilor salariale asociate susținerii efectivelor militare.

Aceste obligații generează costuri care se extind mult dincolo de durata participării efective la război. Pe măsură ce recrutarea devine mai dificilă, autoritățile sunt constrânse să mențină sau să majoreze stimulentele, în timp ce numărul beneficiarilor de indemnizații, pensii și compensații crește. Transferurile susțin temporar veniturile și consumul, dar, într-o economie în care oferta civilă și productivitatea sunt afectate de militarizare, ele pot amplifica presiunile inflaționiste și povara fiscală pe termen lung.

³⁷ „СВО выплаты: какие суммы и виды поддержки в 2026” („SVO Payments: Amounts and Types of Support in 2026”), BUDGETNIK, 17 iulie 2026, <https://www.budgetnik.ru/art/105243-vse-vyplaty-uchastnikam-svo-polnyy-perechen-summy-i-poryadok-polucheniya>.

³⁸ Alex Stezhensky, „Putin’s Mobilization Gamble Could Expand Army While Destabilizing His Regime — NV Analysis”, The New Voice of Ukraine, 19 august 2026, <https://english.nv.ua/russian-war/putin-s-mobilization-dilemma-russia-needs-troops-but-fears-backlash-50634095.html>.

Un rezervor de stocare în flăcări la Rafinăria din Moscova, în timpul atacului ucrainean din 18 iunie 2026, cu acoperișul rezervorului proiectat în aer în urma unei explozii.

Sursa: Statul Major al Forțelor Armate ale Ucrainei, CC BY 4.0.

Sancțiunile internaționale și retragerea furnizorilor occidentali au restrâns accesul economiei ruse la echipamente avansate, componente, software industrial și servicii de mentenanță. Efectele nu se manifestă printr-o oprire generalizată a producției, ci prin creșterea costurilor, prelungirea reparațiilor, deteriorarea productivității și dependența de importuri indirecte sau de soluții tehnologice inferioare. Producătorii ruși nu au găsit în China și în alte economii asiatice un substitut complet pentru tehnologiile occidentale.

Vulnerabilitatea tehnologică este vizibilă în sectorul de rafinare. În perioada ianuarie–mai 2026, atacurile ucrainene au afectat 16 rafinării, de două ori mai multe decât în intervalul similar din 2025, scoțând temporar din funcțiune aproximativ 700.000 de barili/zi de capacitate. În aceeași perioadă, 35 de unități primare de distilare, cu o capacitate cumulată de 2,85 milioane de barili/zi, au fost oprite temporar în diferite momente, ca urmare a avariilor și perturbărilor operaționale asociate³⁹. Campania de atacuri a continuat în iulie și august, determinând suspendarea temporară a operațiunilor la mai multe rafinării importante, inclusiv Omsk, Syzran, Riazan și NORSI⁴⁰. În iulie, volumul de țiței procesat de rafinăriile rusești a coborât la aproximativ 3,6 milioane de barili pe zi, cel mai redus nivel lunar din mai 2002⁴¹.

Presiunile s-au amplificat în august, când *Bloomberg* a identificat cel puțin 21 de atacuri asupra rafinăriilor rusești, cel mai ridicat număr înregistrat într-o singură lună, fiind vizate inclusiv patru dintre cele zece cele mai mari rafinării ale țării⁴². În aceste condiții, volumul mediu de țiței procesat s-a situat la puțin peste 3,8 milioane de barili pe zi, comparativ cu aproximativ 5,3–5,5 milioane de barili pe zi în mod obișnuit în lunile de vară și cu aproape 20% sub nivelul din august 2025. Spre sfârșitul lunii, atacurile au scos din funcțiune capacități importante la rafinăriile din Perm, NORSI și Yaroslavl. În consecință, producția de benzină a scăzut la aproximativ 80.000 de tone pe zi, echivalentul a numai 70% din consumul intern sezonier de circa 115.000 de tone pe zi, rezultând un deficit de aproximativ 35.000 de tone zilnic. Pe ansamblul lunii august, producția medie de benzină s-a situat la aproximativ 90.000 de tone pe zi, acoperind doar 80% din necesarul estimat⁴³. Deși unele capacități au fost repuse în funcțiune după reparații, recuperarea a rămas vulnerabilă la atacuri repetate⁴⁴ și la dificultățile de procurare și înlocuire rapidă a echipamentelor specializate.

Proiectul Arctic LNG 2 ilustrează limitele substituției tehnologice. Sancțiunile, retragerea acționarilor străini, deficitul navelor specializate și retragerea companiei chineze Wison din proiectele rusești au întârziat dezvoltarea și comercializarea producției. Proiectul nu este complet

³⁹ Reuters. "Ukraine Doubles Strikes on Russian Oil Refineries This Year." May 15, 2026. <https://www.reuters.com/business/energy/ukraine-doubles-strikes-russian-oil-refineries-this-year-2026-05-15/>.

⁴⁰ Reuters. "What Has Been Hit in Ukraine's Attacks on Russian Energy Sites?" Updated August 11, 2026. <https://www.reuters.com/business/energy/ukraine-attacks-russian-energy-sites-what-has-been-hit-2026-08-11/>.

⁴¹ Bloomberg News. "Ukraine's Shifting Strikes Deepen Uncertainty Around Russian Oil." August 3, 2026. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2026-08-03/ukraine-s-shifting-strikes-deepen-uncertainty-around-russian-oil>.

⁴² Bloomberg News. "Ukraine's Record Strikes Push Russians Back to Gasoline Lines." Bloomberg, August 28, 2026, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2026-08-28/ukraine-s-record-strikes-push-russians-back-to-gasoline-lines>

⁴³ Reuters. "Russia's Gasoline Output Drops to 70% of Domestic Demand Late in August after Drone Attacks, Sources Say." August 28, 2026, <https://www.reuters.com/business/energy/russias-gasoline-output-drops-70-domestic-demand-late-august-after-drone-attacks-2026-08-28/>.

⁴⁴ International Energy Agency. OIL MARKET REPORT – AUGUST 2026. Paris: IEA, August 12, 2026. <https://www.iea.org/reports/oil-market-report-august-2026>.

„înghețat”, dar funcționează sub capacitatea planificată și depinde de soluții logistice și comerciale costisitoare⁴⁵.

Chiar și industria de apărare continuă să depindă de tehnologie occidentală. Uzina Oleum din Biisk a achiziționat, prin intermediari ruși și furnizori chinezi, echipamente Siemens necesare automatizării producției⁴⁶, demonstrând că importurile paralele atenuează restricțiile fără a elimina dependența tehnologică.

În aviația civilă, lipsa pieselor originale și a mentenanței autorizate a determinat dezmembrarea unor aeronave pentru menținerea altora în exploatare⁴⁷. Această practică prelungește temporar funcționarea flotei, dar amplifică uzura și riscurile operaționale pe termen lung. În paralel, Rusia a avansat în programul de substituie a importurilor din aviația civilă prin dezvoltarea aeronavei de pasageri MC-21-310, echipată cu motoare rusești PD-14 și sisteme produse intern⁴⁸. Primul exemplar construit conform tehnologiilor de serie în configurația cu componente substituite a efectuat primul zbor la 3 august 2026⁴⁹, însă aeronava se află încă în proces de certificare și nu a intrat în exploatare comercială, după mai multe amânări ale termenelor de livrare⁵⁰. Eforturile de reducere a dependenței de tehnologia occidentală includ și SJ-100, echipat cu motoare PD-8 și sisteme rusești⁵¹, precum și avionul regional Il-114-300, care a obținut certificarea de tip în iunie 2026⁵². Cu toate acestea, principala provocare rămâne trecerea de la certificare și producția în volume limitate la exploatarea comercială la scară largă, etapă esențială pentru evaluarea capacității industriei ruse de a substitui în mod sustenabil aeronavele și tehnologiile occidentale.

Totodată, reorientarea către furnizori chinezi nu a eliminat constrângerile tehnologice. Componentele electronice achiziționate de pe piața gri prezintă o rată de defecțiune de până la 40%⁵³, iar echipamentele chineze destinate sectorului petrolier au o eficiență mai redusă în condițiile extreme din regiunea arctică⁵⁴. În plus, Beijingul a evitat furnizarea tehnologiilor proprii de lichefiere a gazelor, pentru a-și proteja interesele comerciale internaționale și accesul la piețele

⁴⁵ Malte Humpert, „Sanctioned Heavy-Lift Ships Deliver Key Arctic LNG 2 Modules to Russia, Pointing to Construction Restart”, GCAPTAIN, 20 iulie 2026, <https://gcaptain.com/sanctioned-heavy-lift-ships-deliver-key-arctic-lng-2-modules-to-russia-pointing-to-construction/>.

⁴⁶ Gleb Stoliarov și James Pomfret, „Despite Western Sanctions, Russian Bomb Factory Bought Siemens Tech via Middleman”, Reuters, 7 august 2025, <https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/despite-western-sanctions-russian-bomb-factory-bought-siemens-tech-via-middleman-2025-08-07/>.

⁴⁷ Kateryna Shkarlat, „Russia Dismantles Aircraft to Keep Others in Service as Aviation Industry Declines – Intel”, RBC-UKRAINE, 23 iulie 2026, <https://newsukraine.rbc.ua/news/russia-dismantles-aircraft-to-keep-others-1784831161.html>.

⁴⁸ Ministry of Transport of the Russian Federation. “Первый серийный MC-21 выполнил первый полет” [“The First Serial MC-21 Completed Its First Flight”]. August 3, 2026. <https://mintrans.gov.ru/press-center/branch-news/9308>.

⁴⁹ Roma Nazarov, „MC-21 наконец выходит в серию. Дождались?” („The MS-21 Is Finally Entering Serial Production. Was It Worth the Wait?”), TECHINSIDER, august 2026, <https://www.techinsider.ru/technologies/1742369-ms-21-nakonec-vykhodit-v-seriyu-dojdalis/>.

⁵⁰ THE MOSCOW TIMES. “В России снова перенесли начало поставок самолета MC-21” [“Russia Again Postponed the Start of MC-21 Deliveries”]. January 5, 2026. <https://ru.themoscowtimes.com/2026/01/05/vrossii-snova-perenesli-nachalo-postavok-samoleta-ms-21-a184101>.

⁵¹ Rostec. “Rostec Started Fabricating the First Commercial PD-8 Engines for the Superjet.” July 6, 2026. <https://rostec.ru/en/media/news/rostec-started-fabricating-the-first-commercial-pd-8-engines-for-the-superjet/>.

⁵² Rostec. “The Il-114-300 Regional Airliner and PD-8 Engine for the Superjet Received Their Type Certificates.” June 25, 2026. <https://elements.rostec.ru/en/media/news/the-il-114-300-regional-airliner-and-pd-8-engine-for-the-superjet-received-their-type-certificates/>.

⁵³ Rob Thubron, „Russia Finds 40% of Its Chinese Chip Imports Are Defective”, TECHSPOT, 19 octombrie 2022, <https://www.techspot.com/news/96373-russia-finds-40-chinese-chip-imports-defective.html>.

⁵⁴ Isha Rao și Max Gruenig, „Sanction-Proof? Russia’s Arctic Ambitions and the China Factor”, THE ARCTIC INSTITUTE, 21 noiembrie 2024, <https://www.thearcticinstitute.org/sanction-proof-russias-arctic-ambitions-china-factor/>.

occidentale⁵⁵. Companiile chineze își calibrează astfel exporturile către Rusia în funcție de riscul expunerii la sancțiuni secundare.

CRIZA STRUCTURALĂ A FORȚEI DE MUNCĂ ȘI BLOCAJUL PRODUCTIVITĂȚII

Piața muncii din Rusia a intrat într-o fază de deficit structural, pe care președinta Băncii Centrale, Elvira Nabiullina, l-a descris drept fără precedent în istoria modernă a țării⁵⁶. Rezerva disponibilă de forță de muncă s-a redus cu aproximativ 40% față de 2021, până la 4,4 milioane de persoane⁵⁷, pe fondul declinului demografic, emigrării, mobilizării și recrutării a circa 1,5 milioane de persoane pentru război. Estimările indică un deficit de aproximativ 1,5 milioane de lucrători⁵⁸ la nivelul economiei și de până la 2 milioane numai în industrie⁵⁹, în condițiile în care șomajul s-a menținut în iunie 2026 la un minim istoric de aproximativ 2,2%⁶⁰.

În perioada 2023–2024, companiile au răspuns prin recrutări agresive și majorări salariale, însă salariile au crescut mai rapid decât productivitatea muncii, amplificând costurile și presiunile inflaționiste. Capacitatea de continuare a acestei „curse a salariilor” s-a diminuat în 2026, pe fondul stagnării economice, al dobânzilor ridicate și al deteriorării situației financiare a întreprinderilor. Creșterea anuală a salariilor reale a încetinit de la 8,6% în ianuarie și februarie la 4,5% în mai, iar prognoza oficială pentru întregul an a fost redusă la 2,2%⁶¹.

Răcirea cererii de muncă nu înseamnă însă rezolvarea deficitului structural. La sfârșitul anului 2025, aproximativ 1,6 milioane de angajați lucrau cu program redus sau se aflau în șomaj tehnic⁶², companiile preferând diminuarea timpului de lucru în locul concedierilor. Această strategie conservă temporar personalul, dar poate reduce eficiența, veniturile și dezvoltarea competențelor.

În paralel, autoritățile stimulează orientarea elevilor către învățământul profesional. Reducerea ponderii absolvenților care continuă în clasa a X-a⁶³ reflectă încercarea de a furniza mai rapid personal tehnic unei economii cu cerere ridicată de muncitori calificați, inclusiv sectorul

⁵⁵ Torbjörn Becker et al., ENDGAME: THE STATE OF THE RUSSIAN ECONOMY, Kiel Report nr. 9 (Kiel: Kiel Institute for the World Economy, iunie 2026), https://www.kielinstitut.de/fileadmin/Dateiverwaltung/IfW-Publications/fis-import/3d87c36f-c2f7-46a6-aedb-8c03627a224a-Endgame_The-State-of-the-Russian-Economy-Kiel_Report_No_9-english-Version.pdf.

⁵⁶ Gheorghi Nedoghbenko și Tatiana Zikina, „Набиуллина заявила о нехватке в России рабочей силы впервые в ее истории” („Nabiullina Said Russia Is Experiencing a Labor Shortage for the First Time in Its History”), RBC, 16 aprilie 2026, <https://www.rbc.ru/economics/16/04/2026/69e092939a7947358980ddb8>.

⁵⁷ „Кадровый резерв в России за пять лет сократился почти вдвое” („Russia’s Labor Reserve Nearly Halved over Five Years”), Kommersant, 27 aprilie 2026, <https://www.kommersant.ru/doc/8623624>.

⁵⁸ Iulia Ovcinnikova, „Дефицит квалифицированных кадров в России достиг 1,5 млн человек” („Russia’s Shortage of Skilled Workers Reached 1.5 Million People”), RBC, 11 decembrie 2024, <https://www.rbc.ru/economics/11/12/2024/67596ef49a79474844647e79>.

⁵⁹ Tatiana Ribakova, „2025-й кадр. Военной экономике России остро не хватает рабочих рук” („The Workforce of 2025: Russia’s investor Economy Is Facing an Acute Labor Shortage”), The Insider, 13 mai 2025, <https://theins.ru/ekonomika/280964>.

⁶⁰ „Решетников отметил, что рынок труда в РФ постепенно ‘остывает’” („Reshetnikov Noted That Russia’s Labor Market Is Gradually ‘Cooling’”), Interfax, 30 iunie 2026, <https://www.interfax.ru/business/1099258>.

⁶¹ „Рост реальных зарплат замедлился до 4,5% в мае” („Real Wage Growth Slowed to 4.5% in May”), Kommersant, 30 iulie 2026, <https://www.kommersant.ru/doc/8847930>.

⁶² Anastasia Manuilova, „Труд ставят на паузу” („Employment Is Put on Hold”), Kommersant, 20 aprilie 2026, <https://www.kommersant.ru/doc/8605689>.

⁶³ Evgheni Diuk, „После колледжа — в армию: в РФ сокращают набор в 10-е классы” („After College, into the Army: Russia Is Reducing Enrollment in 10th Grade”), DW, 21 iulie 2026, <https://www.dw.com/ru/posle-kolledza-v-armiu-v-rf-sokrasaut-nabor-v-10e-klassy/a-78046870>.

militar, precum în cazul Colegiul Politehnic Alabuga⁶⁴, dar riscă să adâncească pe termen lung deficitul de capital uman avansat.

SUFOCAREA CAPITALULUI PRIVAT ȘI DECLINUL IMM-URILOR

Sectorul privat civil și întreprinderile mici și mijlocii din Rusia se confruntă cu o deteriorare accentuată a condițiilor de funcționare, fiind supuse simultan unei poveri fiscale mai ridicate, costurilor prohibitive ale creditării și degradării infrastructurii operaționale. În iunie 2026, Indicatorul Climatului de Afaceri calculat de Banca Rusiei a coborât la -3,6 puncte, intrând în zona de contracție și atingând cel mai redus nivel din aprilie 2022⁶⁵.

Această evoluție reflectă redistribuirea resurselor financiare către complexul militar-industrial și comprimarea sectoarelor civile. În timp ce finanțarea mai multor proiecte de dezvoltare tehnologică a fost redusă, mediul de afaceri a fost afectat de restrângerea facilităților fiscale. În primul trimestru din 2026 au fost lichidate aproximativ 209.000 de IMM-uri, cu 9% mai multe decât în perioada similară a anului precedent⁶⁶. În sectoare precum comerțul nealimentar și producția de încălțăminte, numărul închiderilor a depășit semnificativ noile înregistrări⁶⁷.

Deteriorarea este confirmată și de sondajele mediului de afaceri: 69% dintre antreprenori au raportat scăderea veniturilor, iar 45% funcționau la limita rentabilității sau în pierdere⁶⁸. În paralel, rezultatul financiar net al companiilor s-a redus cu 26,5% în primul trimestru⁶⁹, iar piața bursieră a pierdut aproximativ o treime din valoare începând din primăvară⁷⁰, indicând diminuarea încrederii investitorilor.

La aceste presiuni s-au adăugat perturbările logistice generate de criza combustibilului, întreruperile recurente ale internetului și comunicațiilor, precum și atacurile asupra unor centre logistice ale Wildberries, unul dintre cei mai mari operatori de comerț electronic din Rusia. Efectele depășesc sectorul comercial: pierderea capacităților logistice și a stocurilor afectează sute de mii de vânzători, dintre care o parte operează cu finanțare bancară, amplificând riscul de neplată și

⁶⁴ Andrew Osborn, „Russian TV Shows Teenagers at ‘World’s Biggest Drone Factory’ Making Arms to Hit Ukraine”, Reuters, 21 iulie 2025, <https://www.reuters.com/business/media-telecom/russian-tv-shows-teenagers-worlds-biggest-drone-factory-making-arms-hit-ukraine-2025-07-21/>.

⁶⁵ „Индикатор бизнес-климата Банка России рухнул в июле” („The Bank of Russia’s Business Climate Indicator Plunged in July”), Monocle, 20 iulie 2026, <https://monocle.ru/monocle/2026/33/indikator-biznes-klimata-banka-rossii-rukhnul-v-iyule/>.

⁶⁶ „«Запаса прочности уже нет». После повышения налогов в России за три месяца закрылись более 200 тысяч малых компаний” („‘There Is No Safety Margin Left’: More Than 200,000 Small Companies Closed in Russia in Three Months After Tax Increases”), The Moscow Times, 15 mai 2026, <https://ru.themoscowtimes.com/2026/05/15/v-rossii-pochti-na-10-viroslo-chislo-zakritii-malogo-biznesa-a195383>.

⁶⁷ Roman Soloviov, „Рынок одежды и обуви продолжает терять игроков: за пять месяцев 2026 года закрытия заметно опередили открытия” („The Clothing and Footwear Market Continues to Lose Players: Closures Significantly Outpaced Openings in the First Five Months of 2026”), Agenția de Știri de Afaceri (ABN), 23 iunie 2026, <https://abn.agency/2026/06/23/rynok-odezhdy-i-obuvi-prodolzhayet-teryat-igrokov-za-pyat-mesyacev-2026-goda-zakrytiya-zametno-operedili-otkrytiya/>.

⁶⁸ Maria Perevoščikova, „Три четверти предпринимателей заявили о значительном ухудшении ситуации в бизнесе” („Three Quarters of Entrepreneurs Reported a Significant Deterioration in Business Conditions”), Forbes Russia, 23 martie 2026, <https://www.forbes.ru/finansy/557760-tri-cetverti-predprinimatelej-zaavili-o-znacitel-nom-uhudsenii-situacii-v-biznese>.

⁶⁹ „Сальдированная прибыль предприятий в I квартале упала на 26,5%, до 5,19 трлн рублей” („Enterprises’ Aggregate Net Profit Fell by 26.5% in the First Quarter, to 5.19 Trillion Rubles”), Interfax, 3 iunie 2026, <https://www.interfax.ru/business/1093669>.

⁷⁰ Mihail Sergeev, „Фондовый рынок России становится токсичным для инвесторов” („Russia’s Stock Market Is Becoming Toxic for Investors”), Nezavisimaya Gazeta, 23 iunie 2026, https://www.ng.ru/economics/2026-06-23/1_9522_russia.html.

necesarul de restructurare a creditelor⁷¹. În același timp, Wildberries intrase în această perioadă cu o datorie bancară estimată la peste 1,3 trilioane de ruble ($\approx 16,33$ miliarde USD), dintre care aproximativ 500 de miliarde de ruble ($\approx 6,28$ miliarde USD) față de VTB, ceea ce transformă deteriorarea financiară a companiei într-un potențial canal de transmitere a pierderilor către sectorul bancar⁷². În acest context, companiile civile sunt constrânse să utilizeze tot mai mult creditul pentru acoperirea necesarului curent de lichiditate, mai degrabă decât pentru investiții, iar deteriorarea situației IMM-urilor amplifică riscul unei contracții prelungite a economiei civile și al acumulării de noi active problematice în bilanțurile băncilor.

⁷¹ Reuters. “Ukrainian Attacks on Wildberries Strike at Heart of Russia Inc.” REUTERS, August 7, 2026. <https://www.reuters.com/world/ukrainian-attacks-wildberries-strike-heart-russia-inc-2026-08-07/>

⁷² The Bell. “Российские бигтехи влезают в долги. В лидерах — Wildberries” [“Russian Big Tech Is Going into Debt. Wildberries Leads”]. June 2, 2026. <https://thebell.io/rossiyskie-bigtekhi-vlezayut-v-dolgi-v-liderakh-wildberries>.

Președintele rus Vladimir Putin în timpul unei vizite la Uralvagonzavod, unul dintre principalii producători de vehicule blindate din Rusia, februarie 2024.

Sursa: Serviciul de presă al Președintelui Federației Ruse / Kremlin.ru, CC BY 4.0.

În pofida expansiunii alimentate de comenzile de stat, complexul militar-industrial rus manifestă vulnerabilități financiare, tehnologice și operaționale tot mai accentuate. După creșterile puternice din 2023–2024, ritmul producției din ramurile asociate apărării a încetinit începând cu 2025, iar unele segmente ale producției de armament și muniții au înregistrat contracții lunare în 2026⁷³ (*Figura 2*). Evoluția indică apropierea capacităților existente de limitele lor, nu încetarea producției militare.

Modelul financiar este structural fragil. Prețurile contractelor de apărare sunt stabilite administrativ, iar rentabilitatea medie a Rostec este de numai 2–3%⁷⁴, incluzând activități civile și financiare mai profitabile, precum Novikombank. Cum statul achită inițial aproximativ 25–30% din valoarea comenzilor, întreprinderile și subcontractorii sunt obligați să finanțeze producția prin credite cu costuri de peste 20%, uneori raportate la aproximativ 35%. Întârzierile la plată au

⁷³ „Россия в апреле сократила производство компьютеров и электроники на 3,3% в годовом сравнении” („Russia Cut Computer and Electronics Production by 3.3% Year-on-Year in April”), Finmarket, 28 mai 2026, <https://www.finmarket.ru/news/6629932>.

⁷⁴ Midene Ovezova, „Глава «Ростеха» заявил о дефиците средств для новых инвестпроектов” („Head of Rostec Reported a Shortage of Funds for New Investment Projects”), RBC, 15 iulie 2026, <https://www.rbc.ru/economics/15/07/2026/6a573a9f9a794772a46d8f3b>.

alimentat neplățile, restanțele salariale și dificultățile unor întreprinderi precum „Poliot” și „Tesla”⁷⁵.

Un alt indicator al deteriorării financiare din complexul militar-industrial este evoluția Promsvyazbank (PSB), principala bancă a sectorului rus de apărare. În primul semestru din 2026, PSB a înregistrat o pierdere de aproximativ 50 de miliarde de ruble (≈ 577 milioane USD), față de un profit de 72 de miliarde de ruble (≈ 831 milioane USD) în aceeași perioadă din 2025, iar provizioanele pentru posibile pierderi din credite au urcat la 195,7 miliarde de ruble ($\approx 2,26$ miliarde USD), de aproape patru ori mai mult decât cu un an înainte. În paralel, statul a continuat recapitalizarea băncii, ceea ce indică transferarea unei părți din riscurile financiare ale creditării sectorului de apărare către bilanțul public⁷⁶.

Corupția reduce suplimentar eficiența alocărilor. Valul de arestări și condamnări din conducerea Ministerului Apărării⁷⁷ confirmă caracterul sistemic al problemei. Potrivit unei estimări invocate de deputatul Dumei de Stat Mihail Deliaghin, pe durata mandatului lui Serghei Șoigu, valoarea fondurilor deturnate din bugetul Ministerului Apărării ar fi putut ajunge la aproximativ 11 trilioane de ruble (≈ 138 miliarde USD)⁷⁸.

Capacitatea de modernizare este limitată de utilajele învechite, deficitul de personal calificat și dependența de importuri. Pentru unele componente electronice pasive, dependența externă ajunge la 99%⁷⁹, iar Rusia continuă să importe mașini-unelte cu control numeric computerizat (CNC), magneți, rulmenți și metale de aliare, în principal prin China⁸⁰ și state intermediare⁸¹. Industria de apărare raporta în 2024 deja un necesar de aproximativ 400.000 de lucrători⁸².

⁷⁵ Orlovsky Vzglyad, „Кризис в российском ВПК: долги по зарплатам, массовые увольнения и истощение ракетных запасов” („Crisis in Russia’s Military-Industrial Complex: Wage Arrears, Mass Layoffs, and Depletion of Missile Stockpiles”), VC.ru, 19 februarie 2026, <https://vc.ru/id5670597/2746221-krizis-v-vpk-rossii-dolgi-po-zarplatam-uvolneniya-i-nekhvatka-raket>.

⁷⁶ The Insider. „ПСБ — основной банк российского ВПК — ушел в убыток на 50 млрд рублей из-за неплатежей по кредитам” [“PSB, the Main Bank of Russia’s Military-Industrial Complex, Posts a 50 Billion Ruble Loss amid Loan Payment Problems”]. August 17, 2026, <https://theins.ru/news/296120>.

⁷⁷ Mike Eckel, „Чистки в Минобороны РФ: как ФСБ ищет виновных в провалах в Украине среди соратников Шойгу” („Purges in Russia’s Defense Ministry: How the FSB Is Seeking Those Responsible for Failures in Ukraine among Shoigu’s Associates”), Krym.Realii, 21 aprilie 2026, <https://ru.krymr.com/a/chistki-v-minoborony-rf-kak-fsb-ishchet-vinovnykh-v-provalakh-v-ukraine-sredi-soratnikov-shoigu/33737116.html>.

⁷⁸ Alina Kolupaeva, „Депутат Госдумы Делягин сообщил об 11 триллионах сворованных в Минобороны рублей” („State Duma Deputy Delyagin Reported That 11 Trillion Rubles Were Stolen from the Ministry of Defense”), Serviciul Public de Știri (OSN), 12 iulie 2024, <https://www.osnmedia.ru/politika/deputat-gosdumy-delyagin-soobshhil-ob-11-trillionah-svorovannyh-v-minoborony-rublej/>.

⁷⁹ Kristina Holupova, „Российская электроника оказалась зависимой от иностранных конденсаторов” („Russian Electronics Has Proven Dependent on Foreign Capacitors”), VEDOMOSTI, 3 octombrie 2024, <https://www.vedomosti.ru/technology/articles/2024/10/03/1066146-rossiiskaya-elektronika-okazalas-zavisimoi-ot-inostrannih-kondensatorov>.

⁸⁰ Dmitri Lutovici, „РФ увеличила импорт станков из Китая для военного производства: как работает схема, — ГУП” („Russia Increased Imports of Machine Tools from China for Military Production: How the Scheme Works, According to Ukraine’s Defense Intelligence”), FOCUS, 26 martie 2025, <https://focus.ua/voennye-novosti/699260-voennoe-proizvodstvo-rf-rossiyskie-predpriyatiya-uvlechili-import-stankov-iz-kitaya>.

⁸¹ Andrei Zaiakin, „Взять за бутылочное горлышко: 9 уязвимых мест, где российская промышленность критически зависит от импорта” („Bottlenecked: Nine Choke Points Where Russian Industry Remains Critically Dependent on Imports”), THE INSIDER, 11 august 2025, <https://theins.ru/inv/283618>.

⁸² Deutsche Welle, „Российскому ВПК не хватает рабочих рук” („Russia’s Military-Industrial Complex Is Short of Workers”), DW, 27 noiembrie 2024, <https://www.dw.com/ru/rossijskomu-vpk-ne-hvataet-rabocih-ruk/a-70902869>.

Aceste vulnerabilități afectează și controlul calității: livrarea unor rulmenți necertificați a scos din funcțiune cinci aeronave Il-76MD-90A⁸³. Complexul militar-industrial își menține astfel producția, dar cu costuri financiare, tehnologice și calitative în creștere.

REGRESUL SECTORULUI AGROALIMENTAR

În pofida creșterii cu 5% a producției agricole raportate oficial pentru 2025⁸⁴, indicatorii financiari și structurali arată o deteriorare a sustenabilității sectorului. Majorarea recoltelor a fost susținută în mare parte de cereale furajere, mai slab cotate și mai dificil de valorificat la export, în timp ce profitul net agregat al agriculturii s-a redus cu 18% în 2024⁸⁵. Potrivit vicepreședintelui Dumei de Stat, Aleksei Gordeev, sectorul a pierdut în 2025 venituri potențiale de peste 100 de miliarde de ruble ($\approx 1,26$ miliarde USD) din cauza decalajului dintre costurile de producție și prețurile de vânzare⁸⁶.

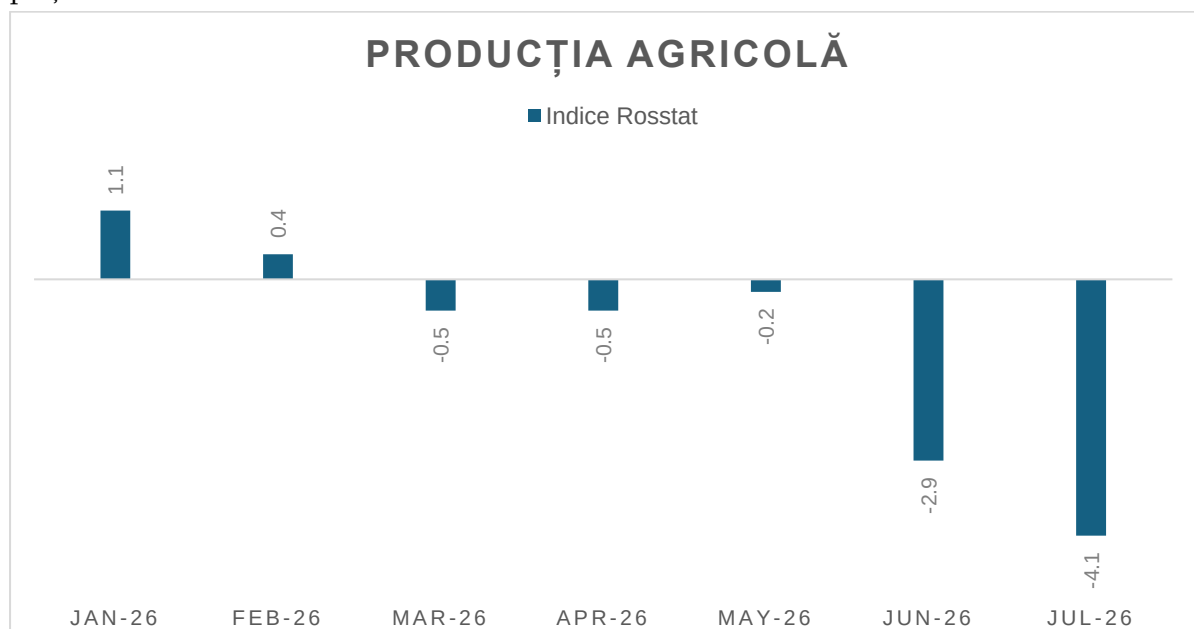

Figura 8: Graficul prezintă evoluția lunară a producției agricole din Federația Rusă în perioada ianuarie–iulie 2026, exprimată ca variație procentuală față de aceeași lună a anului precedent, pe baza indicelui publicat de Rosstat.

Rentabilitatea este afectată de scumpirea cu 15–20% a combustibilului, îngrășămintelor, semințelor, utilajelor și forței de muncă. În paralel, sprijinul bugetar destinat agriculturii ar urma să

⁸³ Nikolai Sergheev, „Левые подшипники навредили военно-транспортной авиации” („Counterfeit Bearings Damaged Military Transport Aviation”), KOMMERSANT, 19 iulie 2024, <https://www.kommersant.ru/doc/6843843>.

⁸⁴ „Росстат отметил рост производства сельхозпродукции в 2025 году на 4,9%” („Rosstat Reported a 4.9% Increase in Agricultural Production in 2025”), INTERFAX, 2 februarie 2026, <https://www.interfax.ru/business/1070583>.

⁸⁵ „Рентабельность сельского хозяйства России в 2024 году снизилась до 18%” („Profitability of Russian Agriculture Fell to 18% in 2024”), OLEOSCOPE, 14 februarie 2025, <https://oleoscope.com/news/rentabelnost-selskogo-hozjajstva-rossii-v-2024/>.

⁸⁶ „Сельское хозяйство России в 2025 году потеряло более 100 млрд рублей прибыли” („Russian Agriculture Lost More Than 100 Billion Rubles in Profit in 2025”), INTERFAX, 25 martie 2026, <https://www.interfax.ru/business/1079979>.

scadă de la 665 de miliarde de ruble ($\approx$ 8,35 miliarde USD) în 2025 la 542 de miliarde de ruble ($\approx$ 6,81 miliarde USD) în 2026⁸⁷. Costurile ridicate și condițiile mai restrictive de finanțare determină reducerea investițiilor în tehnologie, pesticide și fertilizanți, ceea ce riscă să diminueze productivitatea și calitatea recoltelor.

Exporturile de cereale au coborât cu 16,3%, la 36,9 milioane de tone, iar livrările de grâu s-au redus cu 12%, la 28,6 milioane de tone între iulie 2025 și ianuarie 2026⁸⁸. Declinul reflectă scăderea competitivității grâului rusesc, taxele și cotele impredictibile la export, precum și costurile logistice ridicate. În zootehnie, declinul s-a accentuat în prima jumătate a anului: efectivele de bovine și cele de vaci s-au redus cu câte 4,1% față de 2025, iar efectivele de ovine și caprine au scăzut cu peste 8%⁸⁹. Aceste evoluții confirmă continuarea tendinței descendente înregistrate de ramurile respective în ultimii ani. În sectorul lactatelor au fost raportate situații în care producătorii au eliminat laptele nevândut, pe fondul costurilor ridicate și al cererii slabe⁹⁰.

Noul mecanism de monitorizare a prețurilor, aplicabil din 2027, va extinde accesul statului la datele comerciale⁹¹, dar este puțin probabil să reducă substanțial prețurile finale. Intervențiile administrative riscă să accentueze dezechilibrele și să descurajeze investițiile.

Mai mult decât atât, presiunile asupra sectorului agroalimentar s-au accentuat în iulie–august 2026, pe fondul extinderii atacurilor ucrainene asupra infrastructurii portuare și a navigației comerciale din bazinul Azov–Marea Neagră. La 10 iulie, Rusia a suspendat temporar navigația prin canalul Don–Azov, rută asociată cu până la 25% din exporturile rusești de grâu⁹², iar atacul din 12 august asupra Novorossiisk a avariat infrastructura unuia dintre principalele terminale de cereale și a determinat suspendarea unor operațiuni portuare⁹³. Drept consecință, în luna august, exporturile rusești de cereale și leguminoase au coborât la numai 1,7 milioane de tone, de 3,5 ori sub nivelul din august 2025, iar exporturile de grâu s-au redus de 3,8 ori, la circa 1,3 milioane de tone⁹⁴.

Amploarea perturbărilor logistice a redus capacitatea exportatorilor de a valorifica producția pe piețele externe și a accentuat presiunile logistice și financiare asupra unui sector agricol deja afectat de scăderea rentabilității, creșterea costurilor de producție și deteriorarea perspectivelor de export.

⁸⁷ „Деньги для фермеров: какие суммы и направления поддержки заложены в бюджете 2026 года” („Money for Farmers: What Amounts and Areas of Support Are Included in the 2026 Budget”), Svoio Media, 25 mai 2026, <https://svoiofermerstvo.ru/svoimedia/articles/dengi-dlya-fermerov-kakie-summy-i-napravleniya-podderzhki-zalozheny-v-byudzhete-2026-goda>.

⁸⁸ Ana Koroleva, „Зерно не спешит за море” („Grain Is in No Hurry to Go Overseas”), KOMMERSANT, 24 februarie 2026, <https://www.kommersant.ru/doc/8460786>.

⁸⁹ Aliona Belaia, „Меньше коров — больше молока: почему сокращается поголовье сельскохозяйственных животных” („Fewer Cows, More Milk: Why Livestock Numbers Are Declining”), Forbes Russia, 4 august 2026, <https://www.forbes.ru/prodovolstvennaya-bezopasnost/565903-men-se-korov-bol-se-moloka-pocemu-sokrashaetsa-pogolov-e-sel-hozhivotnyh>.

⁹⁰ „В России начали сливать молоко из-за кризиса перепроизводства” („Milk Is Being Dumped in Russia Due to an Overproduction Crisis”), DELOVOI PETERBURG, 20 februarie 2026, <https://www.dp.ru/a/2026/02/20/v-rossii--nachali-slivat-moloko>.

⁹¹ Anastasia Lejepeкова, „Путин подписал закон о мониторинге цен на продукты” („Putin Signed a Law on Monitoring Food Prices”), RBC, 4 august 2026, <https://www.rbc.ru/economics/04/08/2026/6a71d3159a79472f94ee34ac>.

⁹² Reuters, „RPT Russia Halts Don-Azov Channel Shipping, Affecting Grain Trade, After Ukraine Attacks”, REUTERS, 10 iulie 2026, <https://www.reuters.com/business/rpt-russia-halts-don-azov-channel-shipping-affecting-grain-trade-after-ukraine-2026-07-10/>.

⁹³ Olga Popova, „Two Grain Terminals at Russia's Novorossiysk Halt Work After Ukrainian Attack, Sources Say”, REUTERS, 12 august 2026, <https://www.reuters.com/world/russias-novorossiysk-grain-terminal-halts-operations-after-ukrainian-drone-2026-08-12/>.

⁹⁴ Interfax. „РФ в августе снизила отгрузки зерна на экспорт в 3,5 раза, до 1,7 млн т” [“Russia Cut Grain Export Shipments 3.5-Fold in August, to 1.7 Million Tons”], September 1, 2026, <https://www.interfax.ru/business/1112484>.

Sectorul bancar rus acumulează vulnerabilități sistemice, pe fondul stagnării economice, al dobânzilor ridicate și al utilizării instituțiilor de credit pentru finanțarea economiei de război. Un raport al serviciilor europene de informații descrie situația drept potențial „explozivă”, apreciind că băncile au fost presate să acorde credite subvenționate companiilor din industria de apărare, proiectelor regionale și beneficiarilor programelor ipotecare de stat⁹⁵. Totuși, Banca Rusiei respinge existența unei crize sistemice imediate.

Centrul de Analiză Macroeconomică și Prognoză pe Termen Scurt consideră că procesele de criză se pot desfășura într-o formă latentă, mascate prin restructurarea împrumuturilor și prin dominația băncilor de stat. La 1 aprilie 2026, creditele corporative problematice ajunseseră la 11 trilioane de ruble ($\approx 138,2$ miliarde USD), respectiv 11,6% din portofoliu⁹⁶, dintre care aproximativ 5,2 trilioane nu erau acoperite prin rezerve și garanții. Până la sfârșitul trimestrului al treilea din 2025 fusese restructurată aproximativ o cincime din portofoliul acordat companiilor și IMM-urilor⁹⁷.

Deteriorarea este vizibilă și în creditarea populației. Ponderea restanțelor la împrumuturile de consum negarantate a ajuns la aproximativ 13,1%⁹⁸, iar restanțele ipotecare au crescut cu 75% în 2025⁹⁹. În perioada 2022–2025 au fost restructurate credite retail de circa 2,4 trilioane de ruble ($\approx 30,15$ miliarde USD)¹⁰⁰, iar peste 500.000 de persoane au intrat în faliment personal în 2025¹⁰¹.

Presiunile asupra sectorului bancar sunt amplificate și de deteriorarea poziției de lichiditate. În iulie 2026, numerarul în circulație s-a majorat cu aproximativ 0,6–0,7 trilioane de ruble, Sberbank asociind această evoluție inclusiv cu orientarea unei părți a companiilor către tranzacții în numerar¹⁰². În paralel, *The Washington Post* semnalează o creștere a preferinței pentru numerar în rândul unor gospodării și companii, alimentată inclusiv de temeri privind eventuale restricții asupra accesului la depozite sau utilizarea resurselor financiare pentru susținerea războiului¹⁰³. Aceste temeri nu indică deocamdată o retragere sistemică a depozitelor, dar constituie un semnal

⁹⁵ John Irish și John O'Donnell, „War Threatens Russian Banking Crisis, European Intelligence Report Says”, REUTERS, 6 iulie 2026, <https://www.reuters.com/business/finance/war-threatens-russian-banking-crisis-european-intelligence-report-says-2026-07-06/>.

⁹⁶ „Банки РФ в апреле увеличили корпоративные кредиты на 1,9%” („Russian Banks Increased Corporate Lending by 1.9% in April”), INTERFAX, 27 mai 2026, <https://www.interfax.ru/business/1092198>.

⁹⁷ Iana Jukova, „Долги не приходят одни” („Debts Never Come Alone”), EXPERT, 1 iunie 2026, <https://expert.ru/ekonomika/dolgi-ne-prikhodyat-odni>.

⁹⁸ „ЦБ: рост доли проблемных долгов по необеспеченным потребкредитам замедлился” („Central Bank: Growth in the Share of Problem Debt on Unsecured Consumer Loans Has Slowed”), TASS, 1 iunie 2026, <https://tass.ru/ekonomika/27600601>.

⁹⁹ Gheorghi Trușin, „Коллекторы оценили просроченную задолженность по ипотеке на вторичку” („Debt Collectors Assessed Overdue Mortgage Debt on the Secondary Housing Market”), RBC NEDVIZHIMOST, 24 octombrie 2025, <https://rbcrealty.ru/news/68fb5c9d9a7947eac1afdd25>.

¹⁰⁰ Evgheni Graciov, „Одно дно: безнадежные долги россиян подскочили на треть” („Rock Bottom: Russians' Bad Debts Jumped by a Third”), IZVESTIA, 11 martie 2026, <https://iz.ru/2056702/evgenii-grachev/odno-dno-beznadezhnye-dolgi-rossiyan-podskochili-na-tret>.

¹⁰¹ VEDOMOSTI, „Количество банкротств выросло на 31,5% в 2025 году” („The Number of Bankruptcies Rose by 31.5% in 2025”), 24 februarie 2026, <https://www.vedomosti.ru/economics/news/2026/02/24/1178507-kolichestvo-bankrotstv>.

¹⁰² „Сбер фиксирует дефицит ликвидности в секторе в условиях спроса бизнеса на наличность” („Sberbank Reports a Liquidity Shortage in the Banking Sector Amid Businesses' Demand for Cash”), INTERFAX, 29 iulie 2026, <https://www.interfax.ru/business/1106288>.

¹⁰³ Catherine Belton, „Russians Pull Billions from Banks, Fearing Kremlin Will Seize Deposits for War”, THE WASHINGTON POST, 18 august 2026, <https://www.washingtonpost.com/world/2026/08/18/russians-pull-cash-banks-fearing-kremlin-will-seize-deposits-war/>.

de deteriorare a încrederii în sistemul financiar. La 13 august, deficitul structural de lichiditate al sectorului a ajuns la 2,7 trilioane de ruble, ($\approx$ USD 33.9 miliarde), față de 587 de miliarde ($\approx$ USD 7.4 miliarde) de la începutul anului, cel mai ridicat nivel din martie 2022¹⁰⁴. Deși Banca Rusiei apreciază că acest nivel rămâne gestionabil și nu indică o criză a depozitelor, persistența presiunilor de lichiditate ar putea limita capacitatea băncilor de a extinde creditarea și de a absorbi noi emisiuni de datorie publică. Această vulnerabilitate este relevantă într-un context în care Ministerul Finanțelor a fost nevoit să suspende temporar licitațiile pentru plasarea obligațiunilor federale rusești (OFZ), pe fondul volatilității și al cererii reduse¹⁰⁵.

Riscurile sunt amplificate de sancțiunile europene adoptate în iulie 2026, care au introdus înghețarea activelor pentru 94 de instituții financiare și interdicții de tranzacționare, inclusiv deconectarea de la SWIFT, pentru 33 de bănci¹⁰⁶. Cu toate acestea, controlul statului asupra marilor creditori, stabilitatea relativă a depozitelor și rezervele de capital ale sistemului reduc probabilitatea unui val imediat de falimente bancare.

Scenariul mai probabil este unul de deteriorare graduală: creșterea provizioanelor, recapitalizări publice, restrângerea creditării și transferarea pierderilor către buget și economie, cu efecte suplimentare asupra inflației și investițiilor.

¹⁰⁴ Iulia Koșkina, „Структурный дефицит ликвидности в банках подскочил до ₽2,7 трлн” („Structural Liquidity Deficit in Russian Banks Jumped to 2.7 Trillion Rubles”), *RBC*, 14 august 2026, <https://www.rbc.ru/finances/14/08/2026/6a7e99c49a794726137fad3b>.

¹⁰⁵ „Минфин РФ приостановил аукционы ОФЗ для стабилизации рыночной ситуации” („Russia’s Finance Ministry Suspended OFZ Auctions to Stabilize Market Conditions”), INTERFAX, 20 iulie 2026, <https://www.interfax.ru/business/1104410>.

¹⁰⁶ Deutsche Welle, „Что меняет 21-й пакет санкций Евросоюза в отношении России” („What Does the European Union’s 21st Sanctions Package Against Russia Change?”), 23 iulie 2026, <https://www.dw.com/ru/cto-menaet-21j-paket-sankcij-evrosouza-v-otnosenii-rossii/a-78090642>.

EPUIZAREA MODELULUI ENERGETIC RUS: EXPORTURI CONSTRÂNSE ȘI VENITURI INSUFICIENTE

Redresarea veniturilor energetice ale Rusiei din primăvara anului 2026 a avut un caracter conjunctural, fiind determinată în principal de șocul geopolitic din Orientul Mijlociu. Deși prețul țițeiului Urals utilizat în scopuri fiscale a crescut temporar de la 41 USD/baril în ianuarie la un maxim de 94,9 USD/baril în aprilie, efectul pozitiv asupra bugetului a fost rapid erodat de celelalte dezechilibre ale sectorului energetic.

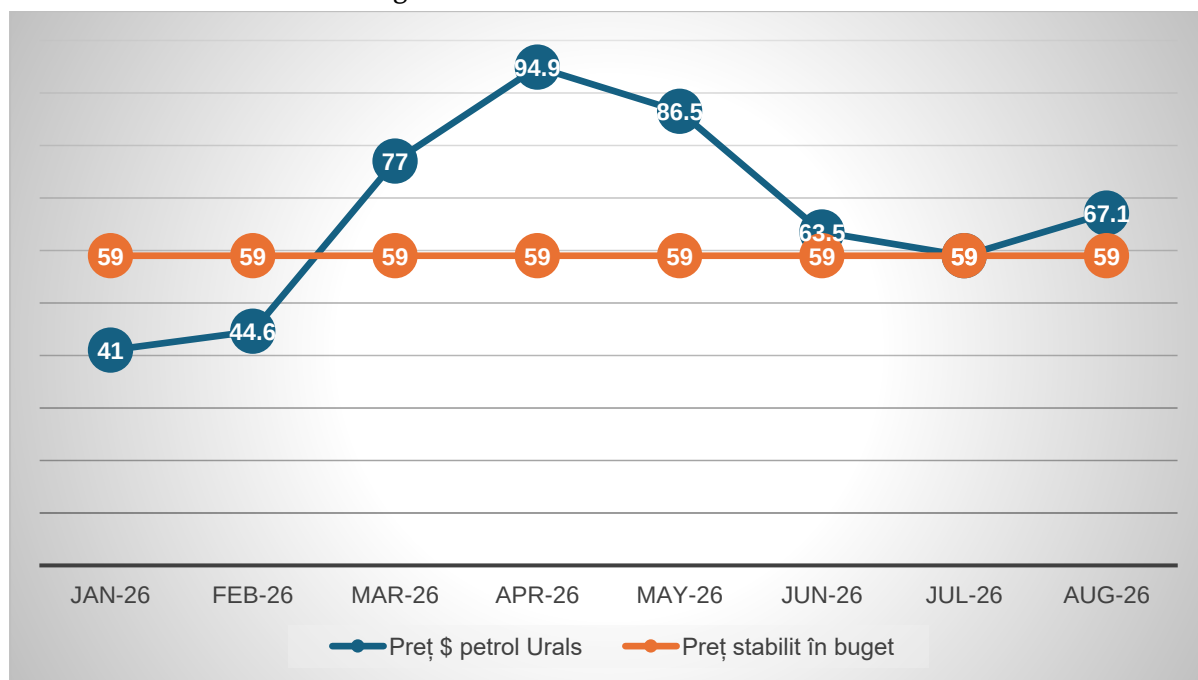

Figura 9. Graficul compară evoluția lunară a prețului fiscal de referință al țițeiului Urals utilizat pentru calcularea taxelor cu prețul de referință de 59 USD/baril prevăzut în bugetul federal pentru 2026, în perioada ianuarie–august 2026.

Beneficiul bugetar al creșterii temporare a prețurilor petrolului a fost limitat și de mecanismul de compensare acordat companiilor petroliere pentru menținerea aprovizionării și a prețurilor interne la carburanți. De la începutul anului, plățile prin acest mecanism au ajuns la aproximativ 916 miliarde de ruble ($\approx 10,6$ miliarde USD)¹⁰⁷. În paralel, aprecierea rublei a redus valoarea în moneda națională a veniturilor energetice denominate în valută: în primele șapte luni ale anului, cursul mediu s-a situat la aproximativ 76,5 RUB/USD, comparativ cu 92,2 RUB/USD utilizat la fundamentarea bugetului pentru 2026¹⁰⁸. În primele opt luni ale anului 2026, veniturile bugetare din petrol și gaze au totalizat aproximativ 5,02 trilioane de ruble ($\approx 57,9$ miliarde USD), cu 17% sub nivelul perioadei similare din 2025¹⁰⁹.

¹⁰⁷ Bloomberg News, "Russia's Oil Revenue Sinks to Six-Month Low as Urals Price Drops." Bloomberg, September 3, 2026, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2026-09-03/russia-s-oil-revenue-sinks-to-six-month-low-as-urals-price-drops>.

¹⁰⁸ Vadim Visloguzov, "Бюджет впитывает дорогую нефть" ["The Budget Absorbs Expensive Oil"]. Kommersant, August 5, 2026, <https://www.kommersant.ru/doc/8863407>.

¹⁰⁹ Vadim Visloguzov, "Нефтегазовые доходы в августе упали вдвое" ["Oil and Gas Revenues Halved in August"], Kommersant, September 3, 2026, <https://www.kommersant.ru/doc/8925272>.

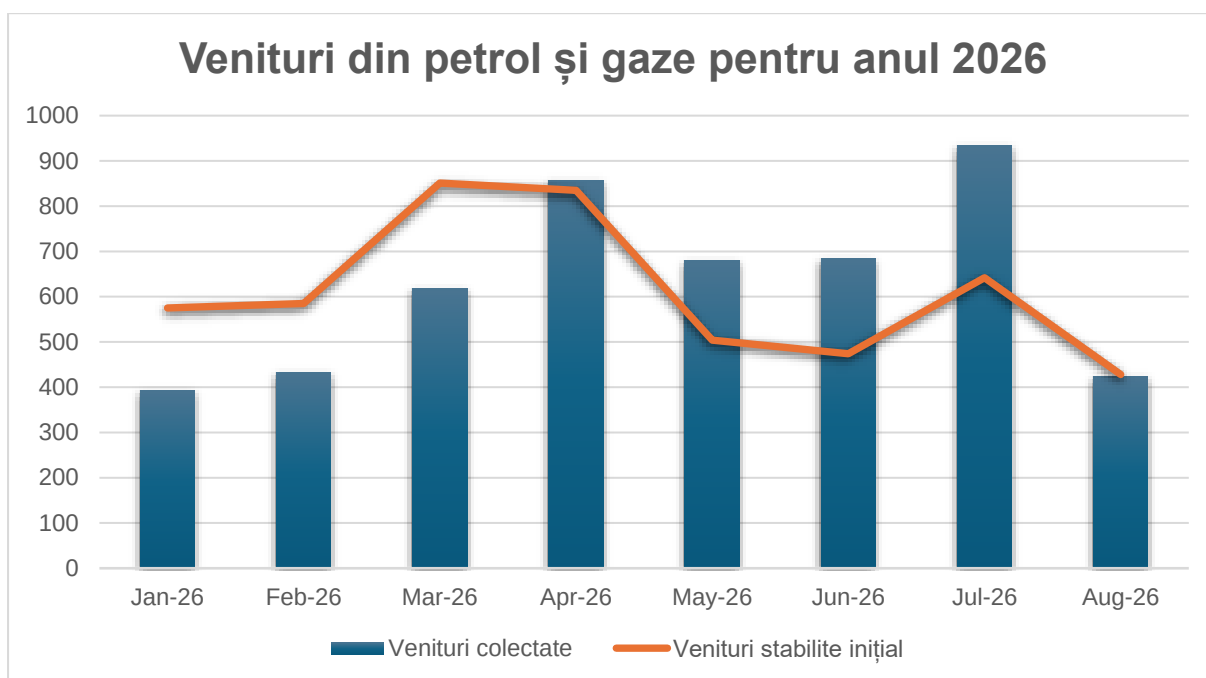

Figura 10: Graficul compară veniturile lunare efectiv colectate de bugetul federal al Federației Ruse din petrol și gaze cu nivelurile lunare prevăzute inițial în buget pentru 2026, în perioada ianuarie–august 2026. Valorile sunt exprimate în miliarde de ruble.

În paralel, atacurile ucrainene asupra rafinăriilor au transformat capacitatea de procesare într-o vulnerabilitate critică. În perioadele de maximă perturbare, estimările indică scoaterea din funcțiune între 11–30% din capacitatea națională¹¹⁰. În iulie 2026, volumul de țiței procesat de rafinăriile rusești a coborât la aproximativ 3,6 milioane de barili pe zi, cel mai redus nivel lunar din mai 2002 și cu circa o treime sub media sezonieră¹¹¹. Deteriorarea activității de rafinare era vizibilă deja în luna precedentă: în iunie, indicele producției de produse petroliere s-a redus cu 21,8% față de aceeași lună din 2025¹¹², iar în iulie declinul anual s-a menținut la 19,3%¹¹³. În august, procesarea s-a redresat doar parțial, la puțin peste 3,8 milioane de barili pe zi, rămânând cu aproape 20% sub nivelul din august 2025 și semnificativ sub volumul obișnuit de 5,3–5,5 milioane de barili pe zi din lunile de vară. Aceste evoluții au generat penurii regionale de carburanți și au determinat introducerea unor restricții la export pentru protejarea aprovizionării pieței interne.

¹¹⁰ Max Seddon et al., „How Vladimir Putin’s Refinery Dream Became Ukraine’s Target”, Financial Times, 30 iulie 2026, <https://www.ft.com/content/3990cbf0-e783-4445-a32f-19a345c0cc6f>.

¹¹¹ Bloomberg News, „Ukraine’s Shifting Strikes Deepen Uncertainty Around Russian Oil”, BLOOMBERG, 3 august 2026, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2026-08-03/ukraine-s-shifting-strikes-deepen-uncertainty-around-russian-oil>.

¹¹² Ivan Tkaciiov, „Росстат сообщил о снижении производства нефтепродуктов в июне” („Rosstat Reported a Decline in Petroleum Product Output in June”), RBC, 23 iulie 2026, <https://www.rbc.ru/economics/23/07/2026/6a611e999a79472d0ca52b25>.

¹¹³ Valeria Dobrova și Ivan Tkaciiov, „В России в июле снизились темпы падения производства нефтепродуктов” („The Decline in Petroleum Product Output in Russia Slowed in July”), RBC, 26 august 2026, <https://www.rbc.ru/economics/26/08/2026/6a8f2df5338553817c59f1ab>.

În paralel, Rusia a fost nevoită să recurgă la importuri suplimentare de produse petroliere:

- în primele șapte luni ale anului, livrările feroviare din Belarus au ajuns la aproximativ 665.000 de tone de benzină, de 25 de ori mai mult decât în perioada similară din 2025, și 418.000 de tone de motorină, de 6,5 ori mai mult¹¹⁴;
- din Kazahstan, rafinăria Kondensat a livrat circa 8.700 de tone de benzină în iulie¹¹⁵, în contextul negocierilor pentru volume suplimentar¹¹⁶;
- din Maroc a fost importat un transport de aproximativ 30.000 de tone de benzină AI-92¹¹⁷;
- din India au început importuri maritime de benzină, prima livrare identificată fiind de aproximativ 42.000 de tone¹¹⁸, în cadrul unor acorduri pentru volume de circa 100.000 de tone.

La jumătatea lunii august, o parte a benzinei importate din India și Maroc întâmpina dificultăți de comercializare din cauza costurilor logistice ridicate și a diferenței față de prețurile interne. Ulterior, volumele au început să fie introduse pe piață: la 19 august, Bursa Internațională de Mărfuri din Sankt Petersburg a vândut 360 de tone de benzină AI-92 importată la 105.000 de ruble/tonă¹¹⁹, cu circa 39% peste prețul benzinei produse intern, evidențiind costul ridicat al utilizării importurilor pentru acoperirea deficitului¹²⁰. În paralel, autoritățile au relaxat temporar standardele de calitate aplicabile carburanților comercializați intern, în încercarea de a compensa deficitul de ofertă și de a stabili piața¹²¹.

¹¹⁴ Reuters, „Gasoline, Diesel Exports from Belarus to Russia Hit New Record High in July, Sources Say”, REUTERS, 5 august 2026, <https://www.reuters.com/business/energy/gasoline-diesel-exports-belarus-russia-hit-new-record-high-july-sources-say-2026-08-05/>.

¹¹⁵ Nikita Drobnii, „Казakhstan всё-таки поделился топливом с Россией” („Kazakhstan Did, After All, Share Fuel with Russia”), NATIONAL BUSINESS, 17 august 2026, <https://nationalbusiness.kz/news/kazakhstan-vsyo-taki-podelilsya-toplivom-s-rossiey-aa9750/>.

¹¹⁶ Reuters, „Russia Asks Kazakhstan for Gasoline to Ease Shortages, Sources Say”, Reuters, 24 iunie 2026, <https://www.reuters.com/business/energy/russia-asks-kazakhstan-gasoline-ease-shortages-sources-say-2026-06-24/>.

¹¹⁷ Reuters, „Russia Imports Gasoline Cargo from Morocco, Market Sources Say”, REUTERS, 31 iulie 2026, <https://www.reuters.com/business/energy/russia-imports-gasoline-cargo-morocco-market-sources-say-2026-07-31/>.

¹¹⁸ Krishna N. Das și Nidhi Verma, „Russia Seeks More Gasoline from India After Ukraine Attacks Refineries, Sources Say”, Reuters, 15 iulie 2026, <https://www.reuters.com/business/energy/russia-seeks-more-gasoline-india-after-ukraine-attacks-refineries-sources-say-2026-07-15/>.

¹¹⁹ Interfax, „St. Petersburg International Mercantile Exchange Holds First Sales of Imported Gasoline.”, August 20, 2026, <https://interfax.com/newsroom/top-stories/118783/>.

¹²⁰ Reuters, „Russia Receives Indian Gasoline Cargo as Fuel Shortages Bite.” August 17, 2026, <https://www.reuters.com/business/energy/russia-receives-indian-gasoline-cargo-fuel-shortages-bite-2026-08-17/>.

¹²¹ Elena Hudaeva, „Правительство до конца года разрешило оборот топлива по стандарту «Евро-3»” („The Government Allowed the Circulation of Euro 3 Standard Fuel Until the End of the Year”), FORBES RUSSIA, 3 iulie 2026, <https://www.forbes.ru/biznes/564232-pravitel-stvo-do-konca-goda-razresilo-oborot-topliva-po-standartu-evro-3>.

Imaginea ilustrează coada la o benzinărie ROSNEFT din Moscova din data de 4 iulie 2026
Sursa: Shutterstock

Reducerea capacității interne de rafinare a redirecționat o parte mai mare a țițeiului către export. În cele patru săptămâni până la 12 iulie 2026, exporturile maritime au ajuns la o medie de 4,21 milioane de barili pe zi, iar aproximativ 135 de milioane de barili se aflau pe mare¹²², inclusiv în transporturi întârziate sau fără destinație finală clară. În aceste condiții, creșterea volumelor exportate nu s-a tradus într-o majorare proporțională a veniturilor.

De asemenea, sectorul rus al gazelor naturale traversează un declin sever, exporturile diminuându-se în 2025 cu aproximativ 55 de miliarde de metri cubi față de nivelul din 2022¹²³. Pierderea pieței europene nu a fost compensată prin reorientarea către Asia, unde Rusia dispune de o infrastructură de transport insuficientă și de o putere de negociere mai redusă.

¹²² Julian Lee, „Russia Struggles to Sell All the Oil It's Being Forced to Export”, Bloomberg, 14 iulie 2026, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2026-07-14/russia-struggles-to-sell-all-the-oil-it-s-being-forced-to-export>.

¹²³ Igor Vmnolobuev, „Russia's Gas Industry Is Dying a Slow But Occasionally Explosive Death”, THE MOSCOW TIMES, 15 iulie 2026, <https://www.themoscowtimes.com/2026/07/15/russias-gas-industry-is-dying-a-slow-but-occasionally-explosive-death-a93257>.

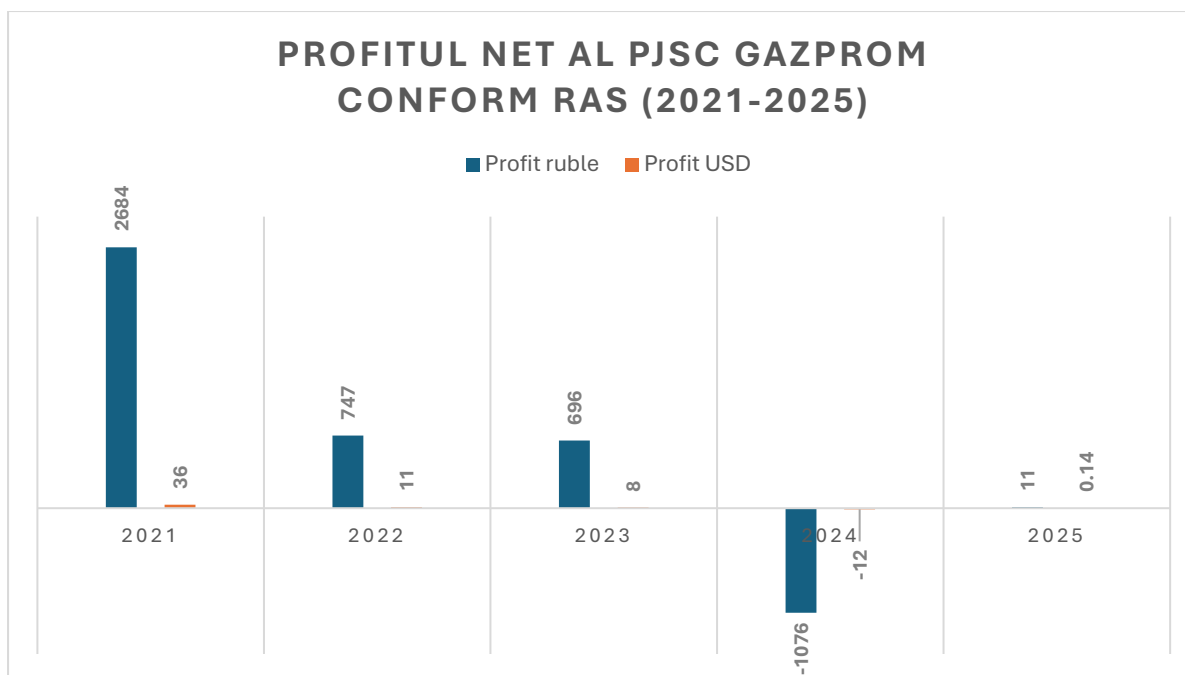

Figura 11: Graficul prezintă evoluția profitului net anual al companiei-mamă PJSC Gazprom în perioada 2021–2025, exprimat în miliarde de ruble și echivalentul în miliarde USD calculat la cursul mediu anual RUB/USD

Negocierile privind gazoductul „Puterea Siberiei 2”, proiectat să transporte gaze din Peninsula Yamal către China prin Mongolia, au stagnat din cauza divergențelor asupra condițiilor comerciale. Beijingul solicită prețuri apropiate de cele practicate pe piața internă rusă, ceea ce ar transfera către Gazprom o parte semnificativă a costurilor reorientării exporturilor¹²⁴. În 2026, China plătește pentru gazul rusesc aproximativ 258,8 USD/1.000 m³, cu circa 39% mai puțin decât media achitată de ceilalți clienți externi ai Gazprom din afara spațiului ex-sovietic, inclusiv Turcia și statele europene care continuă să importe gaze rusești.

În absența unor rute alternative suficiente și în condițiile reducerii investițiilor, sectorul gazier nu mai poate furniza bugetului veniturile generate anterior de piața europeană. Acoperirea deficitului se bazează astfel în primul rând pe majorarea veniturilor non-petroliere, inclusiv prin creșterea TVA și intensificarea presiunii fiscale, iar în plan secundar pe încasările conjuncturale suplimentare din exporturile de petrol.

¹²⁴ Lingling Wei și Thomas Grove, „Putin Was Xi’s Role Model. Now He’s the Junior Partner”, THE WALL STREET JOURNAL, 13 iulie 2026, <https://www.wsj.com/world/x-putin-junior-partner-df611b88>.

SCENARII DE RUPTURĂ: MECANISMELE POSIBILE ALE UNEI CRIZE SISTEMICE

Colapsul economiei ruse este puțin probabil să se manifeste printr-o prăbușire bruscă și simultană a instituțiilor, companiilor și sistemului financiar. Un scenariu mai plauzibil este degradarea accelerată prin suprapunerea unor șocuri energetice, fiscale, bancare și industriale. Atacurile ucrainene cu drone în adâncimea teritoriului rus reprezintă un catalizator transversal: ele nu produc singure ruptura, dar pot amplifica vulnerabilitățile existente, măbind costurile de reparație, perturbând producția și diminuând capacitatea statului de a menține stabilitatea economică și socială.

ȘOCUL ENERGETIC-FISCAL

Primul scenariu pornește de la reducerea susținută a veniturilor din petrol și gaze, în urma scăderii prețurilor internaționale, majorării discount-urilor pentru țițeiul rusesc, aplicării mai eficiente a sancțiunilor sau restrângerii cererii asiatice. Atacurile asupra rafinăriilor, depozitelor, terminalelor și infrastructurii de transport pot accentua simultan deficitul de carburanți, pierderile de producție și costurile bugetare.

În condițiile diminuării activelor lichide ale Fondului Național de Bunăstare, statul ar fi obligat să recurgă tot mai mult la împrumuturi interne, majorări fiscale, reducerea investițiilor civile și transferarea poverii către regiuni și companii, deja afectate de deteriorarea condițiilor economice. Ruptura s-ar produce atunci când bugetul nu ar mai putea finanța concomitent războiul, susținerea sectorului energetic, obligațiile sociale și infrastructura publică.

CRIZA BANCARĂ ȘI BLOCAREA CREDITĂRII

Al doilea scenariu rezultă din deteriorarea portofoliilor bancare. Dobânzile ridicate, reducerea profiturilor companiilor și extinderea restructurărilor pot transforma o criză latentă într-una deschisă. Intrarea în dificultate a unui mare debitor, a unei regiuni sau a unei întreprinderi strategice ar obliga băncile să constituie provizioane suplimentare și să restrângă creditarea.

Controlul statului asupra principalelor instituții financiare reduce probabilitatea unui val imediat de falimente, dar nu elimină pierderile. Acestea ar fi transferate către buget prin recapitalizări și injecții de lichiditate. Efectul principal ar fi blocarea accesului la finanțare pentru IMM-uri și companiile civile, accelerarea insolvențelor, a disponibilizărilor și a restanțelor salariale.

DETERIORAREA COMPLEXULUI MILITAR-INDUSTRIAL

Al treilea scenariu vizează slăbirea sectorului care a susținut creșterea economică după 2022. Atacurile asupra uzinelor, depozitelor și nodurilor logistice pot genera pierderi disproporționate atunci când echipamentele distruse sunt dificil de înlocuit din cauza sancțiunilor și a dependenței de componente importate.

Întârzierile plăților publice, costurile ridicate ale creditării, deficitul de personal și problemele de calitate pot perturba lanțurile de subcontractare. Menținerea producției ar necesita

noi intervenții bugetare, reducând suplimentar resursele disponibile pentru economie, infrastructură și servicii sociale.

RUPTURA ÎN CASCADĂ

Notă: Schemă elaborată de New Strategy Center și generată cu ajutorul inteligenței artificiale

Scenariul cel mai periculos este suprapunerea acestor vulnerabilități într-un mecanism de propagare succesivă: atacurile asupra infrastructurii energetice și industriale reduc producția și veniturile bugetare, statul majorează taxele și împrumuturile, companiile acumulează datorii, iar băncile restrâng creditarea. Falimentele, scăderea investițiilor și presiunile inflaționiste se transmit ulterior către regiuni și populație, transformând criza economică într-una socială.

Finalitatea acestui proces este erodarea accelerată a nivelului de trai, prin scăderea veniturilor reale, acumularea restanțelor salariale, apariția penuriilor, extinderea șomajului mascat și deteriorarea serviciilor publice și a infrastructurii civile. Disparitățile regionale se adâncesc, în special în teritoriile dependente de transferurile federale, iar restricțiile asupra internetului și comunicațiilor accentuează izolarea socială și controlul informațional.

Combinația dintre scăderea nivelului de trai, degradarea serviciilor publice și limitarea accesului la informație erodează contractul social bazat pe stabilitate materială în schimbul pasivității politice. Această evoluție nu conduce automat la proteste de amploare, însă amplifică nemulțumirea latentă, stimulează migrația, economia informală și neîncrederea în instituții și majorează costurile represive și bugetare necesare menținerii stabilității interne. Statul poate amâna ruptura prin centralizare, control administrativ și represiune, dar aceste măsuri transferă costurile către populație și accelerează degradarea economiei civile.

CONCLUZII

Imagine cu Lev Shlosberg, vicepreședinte al partidului Iabloko, în instanță la 14 august, cu trei zile înainte de condamnarea sa la 11 ani și o lună de închisoare pentru „discreditarea” armatei și „răspândirea de informații false” despre aceasta.

Sursa: Site-ul oficial al partidului Yabloko, exclus din cursa pentru alegerile parlamentare din septembrie din cauza platformei electorale anti-război

Economia rusă nu a demonstrat imunitate la sancțiuni, ci capacitatea de a amâna și redistribui costurile acestora prin control administrativ, venituri energetice, utilizarea rezervelor și mobilizarea resurselor în scopuri militare. Această capacitate de absorbție a șocurilor a fost favorizată de caracterul autoritar al sistemului politic, care permite Kremlinului să controleze fluxurile de capital, să direcționeze creditul și investițiile, să comprime cheltuielile civile și să transfere o parte disproporționată a ajustării către companii, regiuni și populație. Autoritarismul nu elimină însă costurile economice, ci permite amânarea manifestării lor politice și sociale.

Sub aparența unei tranziții strategice către un nou model economic, Moscova consumă accelerat „țesutul” vital al propriei economii: capitalul privat, infrastructura, forța de muncă, rezervele financiare și capacitatea tehnologică. Creșterea PIB din 2023–2024 a reflectat în principal expansiunea cheltuielilor publice și a ramurilor asociate complexului militar-industrial. Acest model a susținut temporar producția și ocuparea forței de muncă, dar a restrâns resursele disponibile pentru investiții și sectoarele civile. Încetinirea din 2025–2026 indică diminuarea randamentului stimulului militar și apropierea capacităților existente de limitele lor.

În paralel, marja de intervenție a statului se restrânge. Activele lichide ale Fondului Național de Bunăstare s-au diminuat, deficitul bugetar a crescut, iar autoritățile recurg tot mai mult la majorări fiscale, împrumuturi interne și comprimarea cheltuielilor civile. Dobânzile ridicate limitează investițiile, companiile acumulează datorii, iar sistemul bancar concentrează un volum în creștere de credite problematice și restructurări. Nici sectorul energetic nu mai oferă stabilitatea bugetară anterioară. Creșterea temporară a prețurilor petrolului pe fondul tensiunilor din Orientul Mijlociu a oferit un răgaz conjunctural, fără a putea compensa dezechilibrele structurale. În același timp, atacurile ucrainene asupra infrastructurii energetice și industriale funcționează ca un catalizator persistent, amplificând costurile de reparație, perturbând rafinarea și logistica și diminuând beneficiul veniturilor suplimentare obținute din exporturi.

Precedentele istorice din februarie 1917 și 1991 arată că reziliența aparentă a unui sistem politic centralizat poate coexista mult timp cu o degradare structurală profundă. Prăbușirea regimului țarist a rezultat din suprapunerea costurilor războiului, inflației, penuriilor și erodării capacității statului de a menține funcționarea economică și loialitatea instituțiilor. În cazul Uniunii Sovietice, lipsa de viabilitate a economiei planificate, stagnarea tehnologică, costurile competiției militare și ale războiului din Afganistan s-au combinat cu slăbirea monopolului politic și cu intensificarea mișcărilor naționale din republici. Rusia actuală nu reproduce mecanic aceste precedente și dispune de instrumente coercitive, financiare și tehnologice de control mult mai sofisticate. Lecția relevantă este însă că reziliența regimului nu trebuie confundată cu viabilitatea pe termen lung a modelului economic care îl susține.

În această traiectorie, riscul unei rupturi sistemice crește pe măsură ce statul își pierde capacitatea de a absorbi simultan șocuri fiscale, energetice, bancare și sociale. Regimul poate întârzia această ruptură prin controlul capitalului, raționalizare, centralizare administrativă și intensificarea represiunii, însă aceste măsuri transferă costurile către populație și erodează treptat contractul social. O asemenea evoluție poate conduce la o recesiune prelungită, adâncirea izolării tehnologice și acumularea unor blocaje operaționale care, în timp, pot afecta funcționarea statului.

Totodată, deteriorarea economică nu trebuie presupusă că va determina automat Moscova să accepte negocieri sau concesi. Un regim care percepe rezultatul războiului drept esențial pentru propria supraviețuire poate răspunde unei crize prin intensificarea controlului intern, transferarea costurilor către populație sau utilizarea negocierilor pentru obținerea unui răgaz necesar refacerii resurselor. Din această perspectivă, continuitatea presiunii economice și tehnologice asupra Rusiei, concomitent cu menținerea sprijinului pentru Ucraina, rămâne esențială pentru limitarea capacității Kremlinului de a transforma timpul și eventualele pauze ale confruntării în resurse pentru continuarea războiului.

Urmăriți-ne pe social media:

NSC_Romania

New Strategy Center - NSC

office@newstrategycenter.ro

<https://newstrategycenter.ro/en/home/>

New Strategy Center

